LIETUVOS
NACIONALINIS
KULTŪROS
CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Barboros Radvilaitės g. 8, 01124 Vilnius, tel. (8 5) 261 11 90, faks. (8 5) 261 26 07, el. p. lnkc@lnkc.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190758519

Lietuvos Respublikos
kultūros ministerijai

2019-01-24 Nr. R1-22

LIETUVOS NACIONALINIO KULTŪROS CENTRO 2018 M. VEIKLOS ATASKAITA

Lietuvos nacionalinis kultūros centras (LNKC) yra biudžetinė įstaiga, kurios pagrindinės veiklos sritys – etninės kultūros (nematerialaus kultūros paveldo) ir mėgėjų meno tradicijų išsaugojimas ir plėtojimas, skatinant visuomenės kultūrinę ir kūrybinę raišką.

Veiklos tikslai: padėti formuoti ir įgyvendinti valstybės politiką regionų, etninės kultūros, mėgėjų meno, tradicijų tęstinumo ir plėtros, kultūros centrų tinklo, Lietuvos visuomenės ir pasaulio lietuvių kūrybiškumo, kultūrinės raiškos srityse, rūpintis nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimu, gaivinimu ir tęstinumu; saugoti ir plėtoti dainų švenčių tradiciją; rūpintis etninės kultūros, mėgėjų meno, kultūros centrų specialistų kvalifikacija; ugdyti visuomenės suvokimą apie etninę kultūrą, mėgėjų meninę veiklą, kūrybiškumo reikšmę vaikų ir jaunimo ugdymui, žmonių gyvenimo kokybei, padėti pasaulio lietuvių bendruomenėms saugoti savo kultūrinį tapatumą.

Įgyvendindamas savo tikslus, LNKC atlieka šias funkcijas:

- Vykdo regionų kultūros, etninės kultūros, mėgėjų meno, kultūros centrų būklės ir raidos stebėseną, inicijuoja ir / ar atlieka šias tendencijas analizuojančius tyrimus, pagal kompetenciją teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, savivaldybių administracijoms, kitoms valstybės ir savivaldos institucijoms, nevyriausybinėms organizacijoms;
- Rengia ir prisideda rengiant su LNKC veiklos sritimis susijusias valstybines programas (tarp jų Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programą, Etninės kultūros plėtros programą ir pan.), kitus teisės aktus;
- Organizuoja forumus, konferencijas regionų, etninės kultūros, mėgėjų meno būklės, problemų ir plėtros klausimams aptarti;
- Steigia tarybas, komisijas, darbo grupes kultūros reiškinių, meno šakų ir žanrų klausimams nagrinėti, organizuoja jų veiklą, teikia ekspertines išvadas etninės kultūros, mėgėjų meno specialistų, kolektyvų, kultūros centrų veiklos ir jos plėtojimo klausimais;
- Nustato mėgėjų meno, etninės kultūros, tautodailės plėtros pagrindines kryptis ir dalyvauja jas įgyvendinant;
- Kaupia statistinę informaciją apie savivaldybių kultūros centrų veiklą, specialistus, materialinę bazę, ją analizuoja ir teikia rekomendacijas dėl jų veiklos bei būklės tobulinimo Kultūros ministerijai, savivaldybėms, kultūros įstaigoms;
- Sudaro ir tvarko Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą;
- Stebi į UNESCO nematerialaus žmonijos kultūros paveldo reprezentatyvųjį sąrašą įtrauktų kryždirbystės, dainų švenčių, sutartinių tradicijų būklę, rūpinasi jų sklaida, metodiškai vadovauja jų apsaugos ir plėtros veiklai; rengia ir teikia pasiūlymus dėl naujų elementų įtraukimo į UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvencijoje numatytus sąrašus;
- Tyrinėja tautodailę, tautinį kostiumą ir bg, tradicinę muziką ir choreografiją, papročius, mitybą, liaudies mediciną, kitas etninės kultūros sritis;
- Vykdo tautinio, archeologinio, istorinio kostiumo tyrimo ir atkūrimo darbus;
- Kaupia medžiagą apie nematerialaus kultūros paveldo reiškinius, rengia etninės kultūros medžiagos rinkimo ekspedicijas, tvarko ir sistemina sukauptus duomenis;

- Vykdo ir padeda savivaldybių institucijoms, bendruomenėms vykdyti nematerialaus kultūros paveldo reiškinių gaivinimo, gyvybingumo skatinimo, plėtros veiklą;

- Analizuoja įvairių meno sričių ir žanrų kolektyvų, chorų, vokalinių ansamblių, pučiamųjų instrumentų orkestrų, liaudiškos muzikos kolektyvų, liaudiškų šokių, dainų ir šokių ansamblių, folkloro ansamblių, teatrų, istoriškai susiklosčiusių tradicinių kultūros reiškinių būklę, formas bei tendencijas, taiko jas plėtojančias bei gerinančias priemones;

- Organizuoja tarptautinius ir respublikinius festivalius, konkursus, parodas, kultūros akcijas, mėgėjų meno kolektyvų ir jų vadovų metų nominacijas bei kitus mėgėjų meno ir etninės kultūros renginius, padedančius palaikyti ir plėtoti nacionalinės kultūros šakas bei žanrus;

- Įgyvendina Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programą, garantuoja nenutrūkstamą pasirengimo šventėms procesą ir metodiškai jam vadovauja; užtikrina meno kolektyvų ir jų vadovų tobulinimo ir konsultavimo sistemos funkcionavimą, nustato kolektyvų meninį pajėgumą, vykdo apžiūras bei atrankas;

- Padeda regionams saugoti ir plėtoti Dainų šventės tradicijas, prisideda prie šių tradicijų gyvybingumą užtikrinančių renginių sistemos veikimo, padeda organizuoti ir / ar organizuoja regionines dainų šventes, prioritetinius renginius, kitų įvairių meno šakų ir žanrų skirtingo amžiaus grupėms skirtus renginius;

- Organizuoja dainų šventes – meninių programų kūrimą bei įgyvendinimą, viešinimo programas bei projektus Lietuvoje ir užsienyje, dalyvių atvykimo, apgyvendinimo, maitinimo paslaugas ir t. t.

- Tiria kultūros centrų specialistų, mėgėjų meno kolektyvų vadovų, etninės kultūros specialistų rengimo, įdarbinimo, kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo poreikius;

- Rengia ir įgyvendina etninės kultūros specialistams, mėgėjų meno kolektyvų vadovams, kultūros centrų darbuotojams skirtas kvalifikacijos tobulinimo programas;

- Ruošia tradicinio dainavimo, muzikavimo, šokio, tautodailės, kitų tradicijų perėmimo, etninės kultūros fiksavimo, taip pat mėgėjų kūrybos, saviraiškos, meistriškumo ugdymo, kitas veiklos tobulinimo metodikas;

- Rengia ir leidžia žurnalą „Liaudies kultūra“, taikomųjų publikacijų seriją „Gyvoji tradicija“, mėgėjų meno kolektyvų repertuarą, folkloro rinkinius, šviečiamuosius, metodinius leidinius, vaizdo, garso, elektronines publikacijas etninės kultūros, mėgėjų meno specialistams, visuomenei;

- Organizuoja viešus renginius, akcijas, pristatymus, supažindinančius visuomenę su etninės kultūros reiškinių, mėgėjų meno, dainų švenčių tradicijomis, kitomis Lietuvos nacionalinės kultūros vertybėmis, jas puoselėjančiomis bendruomenėmis, žmonėmis, skatina asmenis ir jų grupes dalyvauti visuomenės kūrybiškumą skatinančiose veiklose;

- Bendradarbiauja su asocijuotomis mėgėjų meno nevyriausybinėmis organizacijomis nacionalinės kultūros politikos įgyvendinimo, kultūros plėtros srityse, koordinuoja su tuo susijusių programų įgyvendinimą;

- Rūpinasi lietuvių išeivijos bendruomenių tapatybės saugojimu, nacionalinių tradicijų tęstinumu ir plėtra, teikia joms metodinę paramą, padeda organizuoti išeivijos dainų ir šokių šventes bei kitus renginius, koordinuoja išeivijos meno kolektyvų dalyvavimą Lietuvos dainų šventėse;

- Savarankiškai ir bendradarbiaudamas su partneriais skleidžia etninės kultūros reiškinių, mėgėjų meno, dainų švenčių tradicijas, kitas Lietuvos nacionalinės kultūros vertybes, šių sričių laimėjimus pasaulyje;

- Bendradarbiauja su valstybės, savivaldybių kultūros, švietimo, mokslo, studijų institucijomis, įstaigomis, Lietuvos ir tarptautinėmis nevyriausybinėmis kultūros organizacijomis, kitų valstybių kultūros įstaigomis, svarsto aktualius klausimus, dalijasi patirtimi, vykdo bendrus projektus;

- Atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas.

LIETUVOS ŠIMTMEČIO DAINŲ ŠVENTĖ „VARDAN TOS...“

Pats didžiausias valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo renginys – Dainų šventė „Vardan tos...“ sukvietė tūkstančius savo Tėvyne besididžiuojančių žmonių. Į šimtmečio Dainų šventę kaip niekad gausiai įsitraukė vietos bendruomenės, Lietuvoje gyvenančios tautinės bendrijos, pasaulio lietuviai. Šventėje dalyvauti buvo galima ne tik gyvai: kiekvienas lietuvis, kad ir kur gyventų, galėjo jungtis prie kulminacinės iškilmingos šventės akimirkos – „Tautiškos giesmės“ giedojimo visame pasaulyje liepos 6-ąją. Dainų šventės mecenatas – bankas „Swedbank“, šventės globėja – šalies prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Šventės programose dalyvavo 1530 kolektyvų, 36 tūkst. dalyvių, 1970 vadovų, 607 lydintieji, 600 darbo grupių narių iš visų Lietuvos miestų, kaimų ir miestelių, užsienio lietuviai iš 15 pasaulio šalių, 17 Lietuvos

tautinių bendrijų kolektyvų, užsienio chorai iš Japonijos ir Austrijos, kurie repertuaro kūrinius išmoko ir atliko lietuvių kalba.

Žygis per Lietuvą. Rengiantis šventei daugybė žmonių repetuoja, koncertuoja, mokosi naujus kūrinius, dalyvauja konkursuose, regioninėse šventėse Lietuvoje ir užsienyje. Siekdamas, kad šventės laukimo nuotaika neliktų vien repeticijų salėse, bet pasklistų po miestų gatves ir aikštes, užkrėstų visus žmones švęsti, linksmintis ir augintų tą bendrumo jausmą iki pat Dainų šventės, LNKC kartu su iniciatyvos „Lietuva 4.000.000“ rengėjais, bendradarbiaudami su miestų kultūros centrais ir savivaldybėmis, organizavo žygį per Lietuvą „Vardan tos“. Lankytasi Pasvalyje, Radviliškyje, Lazdijuose, Marijampolėje, Tauragėje, Telšiuose, Utenoje, Klaipėdoje. Renginius vedė TV laidų vedėja Edita Mildažytė. Susitikimuose būta šokių, dainų, apsikabinimų, priesaikų, karštos arbatos, dalyvavo iš tų kraštų kilę žymūs Lietuvos žmonės, koncertavo tų savivaldybių kolektyvai. Renginiuose dalyvavo 680 dalyvių, 8300 žiūrovų.

Regioninės dainų šventės. Suorganizuota 4 Dainų šventės renginiai – meninių programų pristatymai – regionuose.

LNKC, bendradarbiaudamas su Kauno rajono savivaldybe, Kauno rajone, Raudondvaryje, organizavo Dainų šventės Folkloro dienos „Didžių žmonių žemė“ bandomąjį renginį. Šventėje pasitikrinta dėl Folkloro dienos sumanymų, kartu ji tapo žiūrovams, rajono visuomenei ir svečiams patraukliu, prasmingu įvykiu. Dalyvavo 900 atlikėjų, renginius stebėjo 1300 žiūrovų.

Lietuvos vakarų krašto dainų šventėje Klaipėdoje dalyvavo įvairių meninių žanrų atstovai iš visos Lietuvos: chorai, etnografiniai ir folkloro ansambliai, liaudies instrumentų orkestrai, šokėjai – iš viso 245 meno kolektyvai, per 5000 dalyvių. Renginius stebėjo 10 000 žiūrovų. Lietuvos vakarų krašto dainų šventės tikslas – per lietuvišką dainą ir muziką ugdyti jaunąją kartą bei visus Lietuvos piliečius, skatinti meilę ir pagarbą Lietuvai, jos praeičiai, žmonėms, kultūrai, tęsti chorinio dainavimo bei dainų švenčių tradicijas. Dainų šventės organizatoriai ir rengėjai – Klaipėdos miesto chorinė bendrija „Aukuras“, Klaipėdos miesto savivaldybė, Lietuvos nacionalinis kultūros centras, Lietuvos chorų sąjunga.

Dainų šventės Teatro dienos „Sau, tautai, žmonijai“ generalinė repeticija Telšiuose sutraukė 90 Lietuvos vaikų, jaunimo, suaugusiųjų ir lėlių teatrų (1200 dalyvių). Po devyniose sceninėse aikštelėse vykusių pasirodymų surengta iškilminga dalyvių eisena nuo Turgaus aikštės į Telšių amfiteatrą. Čia vyko finalinis renginys „Amžinas keleivis“, kurį stebėjo 3000 žiūrovų.

Dainų šventės vokalinių ansamblių koncerte „Dėl žalio ąžuolyno“ Pakruojo rajono Linkuvos kultūros centre dalyvavo 18 geriausių šalies vokalinių ansamblių – per 200 dalyvių, 230 žiūrovų.

Dainų diena Kaune vyko Dainų slėnyje. Iš kitų savivaldybių į Kauną buvo pakviesti tik I kategorijos chorai (LNKC dengė transporto išlaidas). Dalyvavo apie 3000 atlikėjų (72 chorai, 2500 dalyvių, 15 šokėjų kolektyvų, 300 dalyvių). Renginį stebėjo apie 10 000 žiūrovų.

Folkloro diena „Didžių žmonių žemė“. Katedros aikštėje ugnies įžiebimo apeiga paskelbė Folkloro dienos pradžią. Bernardinų sode ir Pilių teritorijoje visą dieną šurmuliavo, muzikavo, šoko ir dainavo 360 folkloro ansamblių, būrys liaudies meno ir tradicinės virtuvės meistrų. Folkloro diena subūrė per 6200 dalyvių. Apie žmones – nuo istorinių asmenybių iki tautosakos rinkėjų, pateikėjų, nuo paprasto doro, darbštaus, šviesaus iki Tėvynei pasiaukojančio asmens – savo programose pasakojo šventės dalyviai. Žiūrovai buvo kviečiami į bendrus pasidainavimus, pasišokimus, žaidimus ir varžytuves, giedoti sutartinių, pasidalyti šeimos vertybėmis, partizanų ir tremtinių patirtimi. Tarp 360 folkloro ansamblių buvo ir užsienio lietuvių iš Airijos, Lenkijos, Vokietijos, Didžiosios Britanijos, Rusijos bei Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų folkloro kolektyvų pasirodymų. Katedros aikštėje kiekvienas savo garsu ir vienu metu visi drauge sugaudė net 60 varpų – Lietuvos žmogui, dangui ir žemei. Po savo krašto varpą į sostinę pakviestos atgabeno visos šalies savivaldybės. Svarbiausias dienos akcentas – Katedros aikštėje visus suvienijęs šventinis koncertas „Greta milžinų“ ir vakaronės šėlsmas. Renginį aplankė 8000 žiūrovų.

Vaikų tradicinių amatų miestelis. Vaikų domėjimąsi liaudies tradicijomis skatino prie Valdovų rūmų vykęs Vaikų tradicinių amatų miestelis. Tai kelias dienas veikianti visiems, ypač šeimoms ir vaikams, atvira erdvė, kurioje buvo demonstruojami 7 tradiciniai amatai, pristatantys vaizduojamąją ir taikomąją liaudies dailės

sritis. Amatų mistelyje dirbo 57 vaikai ir jų mokytojai. Pasirinkti aktualūs (margučiai), populiarūs (keramika, sodai), lengvai prieinami (karpiniai) ir ypatingą reikšmę tradiciniam liaudies menui turintys (medžio drožyba, kalvystė, juostų audimas) amatai. Lankytojai galėjo susipažinti, kaip gimsta senieji lietuvių menai bei amatai, ir jų išmokti. Kūrybinių dirbtuvėlių mokytojai buvo iš 13 savivaldybių susibūrę ne tik žymiausi šalies meistrai, pedagogai, bet ir talentingi vaikai, savo gebėjimus atskleidę moksleivių konkurse „Sidabro vainikėlis“. Amatų miestelį aplankė 1600 žiūrovų.

Liaudies meno paroda. Dainų šventės metu rengiama lietuvių liaudies meno paroda teisėtai laikoma didžiausiu įvykiu tautodailininkų gyvenime. Jos metu pristatomi pastarųjų penkerių metų kūriniai, atspindintys visus to laikotarpio pasiekimus, išsaugotas, o retkarčiais ir atkurtas tradicijas, naujų interpretacijų įvairovę. Paroda surengta Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčioje. Ekspoziciją sudarė liaudies dailės darbai, atskleidžiantys plačią tradicinių dailės šakų panoramą, juos pristatė apie pusė tūkstančio talentingų Lietuvos meistrų. Meniškiausi, geriausiai ir įdomiausiai tradiciją atspindintys kūriniai buvo atrenkami visuose šalies regionuose. Parodoje buvo eksponuojami vaizduojamosios dailės – skulptūros, tapybos, grafikos, popieriaus karpinių – kūriniai, dailiųjų kaimo amatų pavyzdžiai – audiniai, mezginiai, tradiciniai dirbiniai iš molio, metalo, medžio, paprotinės dailės darbai – sodai, margučiai, Vilniaus verbos. Parodos naujovė buvo du skyriai, suteikę ekspozicijai ypatingą atspalvį, pritinkantį minimai valstybės sukakčiai. Stengtasi pabrėžti šiuolaikinio liaudies meno ištakas, XIX amžiaus kaimo dailiuosius amatus, taip pat parodyti jo ateitį – moksleiviško amžiaus vaikų kūrinius. Tradicinius liaudies dailės dirbinius, į kuriuos panašūs buvo eksponuoti pirmosiose lietuvių dailės parodose, parodai paskolino Lietuvos dailės muziejus. Vaikų dirbiniai atrinkti moksleivių liaudies dailės konkurso „Sidabro vainikėlis“ parodose.

Parodoje savo kūrinius pristačiusių autorių biografijos įvairios, kai kurie visą savo gyvenimą vertėsi tradicinių dirbinių gamyba, dažnai paveldėję amatą šeimoje, kitiems kūryba yra malonus laisvalaikio užsiėmimas, kartais atrastas tik antroje gyvenimo pusėje, netikėtai atsiskleidus įgimtiems gabumams. Pastarųjų profesijos, iš kurių valgyta duona, kuo įvairiausios – daug pedagogų, inžinierių, ekonomistų, yra gydytojų, agronomų, vadybininkų, teisininkų, mokslo daktarų. Kai kurie autoriai yra garsūs, gerai žinomi Lietuvoje ir už jos ribų, su kitais liaudies meno gerbėjai susipažino pirmą kartą. Vyriausia parodos autorė, 1921 m. gimusi tapytoja Elena Ruzgienė, yra beveik vienmetė su Lietuvos Respublika, o jauniausiems tebuvo dešimt metų. Paroda pritraukė 18 000 lankytojų.

Kanklių koncertas „Skambėkite, kanklės“. Vienoje sakraliausių senojo Vilniaus erdvių – Šv. Jonų bažnyčioje – vyko kanklių koncertas „Skambėkite, kanklės“. Aranžuotas šimtametes lietuvių tautos melodijas ir naujus, specialiai kanklėms sukurtus keturis kūrinius atliko per 493 kanklininkų. Liaudies dainose apdainuotos, pasakose ir sakmėse minimos kanklės – vienas seniausių lietuvių styginių muzikos instrumentų – randa savo vietą ir šiuolaikiniame mene. Kanklių muzikos koncerte skambėjo net 17 lietuvių klasikos ir visiškai naujų, tik šiai Dainų šventei sukurtų autentiškomis skobtinėmis, daugiastygėmis ir koncertinėmis kanklėmis atliekamų kūrinių, pristatančių kankles kaip modernų instrumentą. Koncerte dalyvavo 62 kanklių ansambliai iš visos Lietuvos. Koncerto klausė 800 žiūrovų.

Vokalinių ansamblių koncertas. Dainų šventės naujovė – kamerinės vokalinės muzikos koncertas Filharmonijos salėje. Koncerte dalyvavo 20 geriausių vokalinių ansamblių. Skambėjo moterų ir vyrų kamerinių ansamblių, mišrių vokalinių ansamblių, jaunimo ansamblio „Kivi“, šeimyninio žydiškos muzikos ansamblio „Klezmer Klangen“ atliekamos dainos, modernių kūrinių interpretacijos. Pabaigoje scenoje susibūrę kolektyvai, per 200 dainininkų, pritariant ir žiūrovams smagiai užtraukė bendras dainas. Koncertą aplankė 700 žmonių.

Teatro diena „Sau, tautai, žmonijai“ buvo skirta ne tik Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, bet ir Mažosios Lietuvos mąstytojui, humanistui, rašytojui Vilhelmui Storostai–Vydūnui pagerbti, jo 150-osioms gimimo metinėms paminėti. Vydūno, aukščiausia vertybe laikiusio žmoniškumą, siekusio ugdyti sąmoningų ir laisvų žmonių tautą, požiūris į tautos kultūros reikšmę aktualus Lietuvai ir šiandien, atsakant į globalaus pasaulio iššūkius. Teatro dienoje dalyvavo 100 Lietuvos mėgėjų teatrų (57 suaugusiųjų, 33 vaikų ir jaunimo, 10 lėlių), 1300 dalyvių. Lėlių teatrai kūrė spektaklius pagal Vydūno mažos apimties dramos kūrinius, vaikai ir jaunimas – poetines kompozicijas, o suaugusiųjų teatrai – publicistinius pasirodymus, kuriuose veikė įvairūs kultūros veikėjai, prisidėję prie Lietuvos valstybės kūrimo. Teatro dienos renginius aplankė 6000 žiūrovų.

Ansamblių vakaras buvo itin vaizdingas, įdomus ir įkvepiantis – 4 tūkstančiai atlikėjų žiūrovus pakvietė į įspūdingą muzikos, dainos ir šokio spektaklį „Tėvyne mūsų“ Kalnų parke. Daugiausiai meno šakų žanrų jungiantis Ansamblių vakaras tituluojamas spalvingiausiu Dainų šventės renginiu. Koncertas žaliuojančių kalvų apsuptą slėnį pripildė instrumentų ir dainų skambesio, vilnijančių šokių raštų, šviesos ir vakaro sutemų žaismo. Įstabiais kostiumais puošėsi per 4000 renginio dalyvių.

Unikalų reginį kūrė dainų ir šokių ansambliai, dainininkės Rasa Serra, Airida Mockutė, muzikos kūrėjas, atlikėjas Saulius Petreikis, kompozitorius ir atlikėjas Ovidijus Vyšniauskas, dainininkas, operos solistas Merūnas Vitulskis, apeigų grupė „Kūlgrinda“, liaudies instrumentų orkestrų ir kapelų muzikantai. Pirmą kartą Dainų šventės Ansamblių vakare dalyvavo lenkų liaudiškų šokių ansamblis „Perla“ iš Nemenčinės – jame šoka lenkų, rusų, lietuvių mokyklų auklėtiniai ir studentai. Vienu seniausių muzikos instrumentų – dambreliu – muzikavo Rusų dramos teatro aktorius Valentinas Krulikovskis. Ansamblių vakaro koncertas atspindėjo valstybės pamato kertinius akmenis – tapatybę, šeimą, darbštumą ir meilę Tėvynei. Šventės sumanymą perteikė keturios teminės teatralizuotos dalys. Skambėjo 35 kūriniai, 15 jų sukurti bei aranžuoti specialiai šiai programai. Jiems atsiskleisti padėjo sukurta scenografija ir šiuolaikiniai technologiniai sprendimai. Teatralizuotą koncertą pradėjo iškilminga Ansamblių vakaro ugnies įžiebimo ceremonija. Ugnį uždegė iš visų penkių etninių regionų atvykusios šeimos. Iš Žemaitijos nuo Šatrijos piliakalnio ugnį į Kalnų parką atgabeno raiteliai. Atgijusi protėvių dvasia nukelė žiūrovus į praeitį: atgimė baltų genčių istorija, skleidėsi besikuriančios šeimos paveikslas, šokių kompozicijos pasakojo apie žemės darbus, skambėjo rugiapjūtės, kovos dėl laisvės dainos. Įspūdingos dekoracijos Kalnų parko erdvę pavertė ypatinga vieta. Specialiai Ansamblių vakaro koncertui iš Švenčionių rajono buvo atvežta net 200 rugių pėdų, choreografinėms kompozicijoms pasiūti baltų genčių – jotvingių, lietuvių, kuršių ir žemaičių – kostiumai. Renginį stebėjo 9000 žiūrovų.

Pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertas „Vario audra“ vyko Vilniaus pramogų arenoje. Įspūdingą reginį kūrė per 2000 pučiamųjų instrumentų orkestrų muzikantų, 700 šokėjų, Artūro Noviko džiazo mokyklos vokalinis ansamblis „Jazz Island“, grupė „Lilas ir Innomine“, operos solistas Liudas Mikalauskas, Jungtinis Estijos, Latvijos ir Lietuvos pučiamųjų instrumentų orkestras. Renginyje išradingai bei šiuolaikiškai susipynė įvairūs muzikos stiliai, sceniniai bei šiuolaikinių technologijų specialieji efektai. Ypatingo žavesio suteikė ir pučiamųjų instrumentų orkestrų defiliada, vienijanti muziką, choreografiją, sinchronišką muzikantų judėjimą. Scenoje pasirodė ir Šakių cirko mokyklos „Šypsena“ akrobatai, šviesos ir pirotechnikos elementais stebino kojūkininkai. Atskirą pasirodymą surengė trombonininkų ir būgninininkų orkestrai. Buvo galima išgirsti daugiau nei 30 kūrinių – lietuvių klasikos ir visiškai naujų, sukurtų Dainų šventei. Vaikų, jaunimo, studentų, profesionalūs kariniai orkestrai, valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“, solistai ir svečiai iš Estijos bei Latvijos simboliškai atkūrė svarbiausius istorinius bei pastarojo laikmečio įvykius. Renginį stebėjo 2000 žiūrovų.
`

Šokių dienos koncerto „Saulės rato ritimai“ keturių dalių programoje daugiau nei 8 tūkst. šokėjų (323 kolektyvų) pasakojo apie kasdienio darbo ir švenčių judėjimą metų ratu, atskleidė tautinių simbolių prasmę, tautos gyvybingumo šaltinius. Temine Šokių dienos jungtimi pasirinktas šviesos, vilties, gyvybingumo simbolis – saulė. Stadiono erdvę užpildė gyvi raštai – šokėjų kuriami piešiniai. Juos sinchroniškai atliko tūkstančiai dalyvių. Šokių diena žiūrovus džiugino smagia muzika, spalvingais kostiumais ir įspūdingais choreografiniais raštais. Iš viso Šokių dienoje pristatyti 32 baletmeisterių kūriniai, 13 jų sukurti specialiai Dainų šventei. Šokių dienos programą sudarė Prologas ir keturios dalys. Pasirodymuose derėjo tradiciniai ir šiuolaikinės kūrybos elementai. Šalia visiškai naujų, šiai šventei sukurtų kūrinių buvo atliekami ir klasikiniai šokiai. Įspūdinga aštuonių tūkstančių šventės dalyvių finalinė kompozicija vizualizavo laisvos tautos norą eiti pažangos ir atsinaujinimo keliu, kasdienius iššūkius įveikti kartu. Dainų šventėje gausiai dalyvavo ir užsienio lietuvių grupės – į Šokių dieną jų atvyko net iš dvylikos šalių: Argentinos, Australijos, Belgijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Švedijos, Vokietijos. Pasaulio lietuvių kolektyvai Dainų šventėse dalyvauja nuo 1994 m. Kadangi Lietuvos futbolo federacijos stadione telpa tik 5000 žiūrovų, šokėjų pasirodymai buvo rengiami du kartus – vyko dieninis ir vakarinis koncertai, suteikėę galimybę šį spalvingą renginį pamatyti 10 000 žiūrovų.

Renginys „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos istorijoje Vilniaus rotušės aikštėje vyko specialiai pasaulio lietuviams ir Lietuvoje gyvenančioms tautinėms bendrijoms

skirtas renginys „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Renginys subūrė ir suvienijo skirtingų kartų, tautų bei Lietuvos žmones, siekiančius išsaugoti, puoselėti bei skleisti lietuvių kalbą, kultūrą, papročius, tradicijas. Visą dieną Rotušės aikštėje veikė lietuvių bendruomenių paviljonų miestelis, scenoje koncertavo pasaulio lietuvių ir tautinių bendrijų mėgėjų meno kolektyvai. Koncertą pradėjo operos solistė Nomeda Kazlaus, savo patirtimi dalijosi muzikantas Jurgis Didžiulis. Renginį vainikavo Andriaus Mamontovo muzikinis sveikinimas. 30 lietuvių bendruomenių iš skirtingų pasaulio šalių ir 25 Lietuvos tautinės bendrijos pakvietė Lietuvos gyventojus susipažinti. Pasaulio lietuvių bendruomenė ir Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės siekė padėti susitikti viso pasaulio lietuviams ir čia gyvenančioms tautinėms mažumomis.

Už Lietuvos ribų per pasaulį išsibarstę daugiau nei milijonas lietuvių. Pasaulio lietuvių bendruomenės skaičiuoja 60-uosius veiklos metus, tačiau tai pirmas kartas nepriklausomos Lietuvos istorijoje, kai po pasaulį išsibarsčiusi lietuvių diaspora pagaliau įgijo tikrą veidą ir prisistatė Lietuvai. Lietuvos tautinės bendrijos yra neatsiejama Lietuvos visuomenės, jos istorijos ir kultūros dalis, o apsikeitimas unikalia patirtimi siekiant išlaikyti savo tapatumą gyvenant ne savo kilmės šalyje buvo labai naudinga tiek iš viso pasaulio suvažiavusiems lietuviams, tiek Lietuvoje gyvenančioms tautinėms mažumoms. Lietuva yra unikali – amžiais besiformavęs kultūrinis ir tautinis daugiasluoksniškumas tapo mūsų tautos išskirtiniu bruožu, kurį mes siekėme pademonstruoti visam pasauliui. Renginio metu veikė paviljonų miestelis, kuriame prisistatė lietuvių bendruomenės nuo Australijos iki Islandijos, JAV ir Pietų Amerikos. Kartu prisistatė ir daugiau kaip 25 Lietuvos tautinės bendrijos. Pirmą kartą paviljonų miestelyje niekas nieko nepardavinėjo, o dalijosi lietuvybės, tautinių mažumų tapatybės puoselėjimo, Lietuvos vardo garsinimo pasaulyje patirtimi, mezgė ryšius. Renginį koordinavo Vengrijos lietuvių bendruomenės atstovė Jurga Gailiūtė. Vienas šio renginio tikslų – mažinti takoskyrą tarp išvykusių ir likusių Lietuvoje – pradėtas įgyvendinti. Renginyje apsilankė 5000 žmonių.

Atkurtos Lietuvos šimtmečio minėjimas paskatino Pasaulio lietuvių bendruomenę surengti ir išskirtinę pasaulio lietuvių meninės kūrybos šventę. Praėjus 30 metų po pirmosios 1988 m. Lietuvos dailės muziejaus kartu su kitomis institucijomis surengtos lietuvių išeivijos dailininkų kūrybos parodos, pernai Pasaulio lietuvių bendruomenė sukvietė 54 menininkus iš 19 pasaulio šalių pristatyti savo brandžiausių kūrybos darbų Vilniaus rotušėje surengtoje parodoje „Pasaulio Lietuva: kūrybos horizontai“. Parodai atrinkti savo gyvenamoje šalyje žinomi ir vertinami menininkai, daugkartiniai tarptautinių parodų dalyviai. Parodos koordinatorė – Pasaulio lietuvių bendruomenės Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen.

Į Lietuvos šimtmečio dainų šventę atvyko itin gausi pasaulio lietuvių kolektyvų delegacija – per 1700 dalyvių iš 16 pasaulio šalių: Airijos, Argentinos, Australijos, Austrijos, Belgijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Švedijos, Ukrainos, Urugvajaus, Vokietijos. Dainų dienoje dainavo net 29 pasaulio lietuvių chorai – 650 choristų, Šokių dienoje 800 šokėjų, Folkloro dienoje muzikavo 12 išeivijos folkloro ansamblių, Teatro dienoje viešėjo mėgėjų teatras iš Lenkijos.

Eitynės. Kaip ir kiekvieną Dainų šventę, organizuotos Dainų šventės dalyvių eitynės. Istorinės Lietuvos praeities, didžių šių dienų laimėjimų – valstybės atkūrimo ir kūrimo ženklais, išpuošta dainuojanti, šokanti, mojuojanti žmonių juosta iš Katedros aikštės nuvingiavo Gedimino prospektu iki pat Vingio parko, kuriame vyko svarbiausias baigiamasis šventės renginys.

Dainų diena „Vienybė težydi“. Lietuvos šimtmečio dainų šventę vainikavo Dainų diena „Vienybė težydi“, į vieną milžinišką chorą Vingio parke subūrusi per 12 000 dainininkų, apie 2000 pučiamųjų instrumentų muzikantų ir 700 šokėjų bei 50 000 žiūrovų. Viena kitą papildydamos šventės programos dalys išskleidė pagrindines mūsų himno idėjas ir kvietė visą tautą švęsti Laisvę. Dainų šventė skirta Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti, tad jos idėjų pagrindu tapo „Tautiška giesmė“, davusi vardą ir Dainų dienai. Vingio parke skambėjo gražiausi visų laikų kūriniai, kuriuos atliko suaugusiųjų, studentų, moterų, vyrų, merginų, berniukų, jaunuolių bei moksleivių chorai. Programoje dalyvavo pučiamųjų instrumentų orkestrai, Artūro Anusausko instrumentinė grupė, Lietuvos kariuomenės orkestras ir solistai Andrius Mamontovas, Saulius Petreikis, Linas Adomaitis, Povilas Meškėla, Lina Dambrauskaitė, Rasa Serra, Marius Polikaitis (Čikaga). Renginio kulminacija tapo visų – Lietuvoje ir pasaulyje gyvenančių lietuvių – drauge giedama „Tautiška giesmė“. Atliekant „Tautišką giesmę“ patirta stipri emocija užvaldė ir suvienijo tūkstančius žmonių. Kai suskamba tūkstančiai vyrų ir moterų, vaikų ir jaunuolių balsų, giesmė tampa tautos gyvybės balsu.

Programą sudarė keturios dalys, koncertą vedė aktorius Giedrius Arbačiauskas ir žurnalistė, televizijos laidų vedėja Eglė Daugėlaitė-Kryževičienė. Keturias valandas trukusioje programoje skambėjo per 30 kūrinių – lietuvių klasikos ir visiškai naujų. Lietuviškų dainų skambesio sužavėti pirmą kartą į šventę atvyko ir Dainų dienos koncerte dalyvavo du užsienio chorai – vyrų chorų draugija „Jordankai“ iš Japonijos ir moterų choras „Vocal orange“ iš Austrijos. Choristai Dainų dienos repertuaro kūrinius išmoko ir atliko lietuvių kalba. Dainų dienoje dainavo ir 22 užsienio lietuvių chorai – 650 choristų – iš Australijos, Austrijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Ukrainos ir Vokietijos.

Siekdami, kad Dainų šventės renginiai vyktų sklandžiai ir koordinuotai, organizatoriai subūrė per 150 atsakingų, motyvuotų savanorių komandą, padėjusią šventės rengėjams, dalyviams ir žiūrovams. Savanorių misija – talkinti šventės organizatoriams ir kūrybinių grupių vadovams repeticijų ir renginių metu, prižiūrėti tvarką renginių vietose, dalyti šventės atributiką, reguliuoti ir koordinuoti dalyvių ir žiūrovų srautus, padėti spręsti kylančias problemas

Dainų šventės rengėjai atliko daugybę eismo ribojimo, policijos budėjimo, dalyvių transporto statymo, dalyvių informavimo, apgyvendinimo vietų parengimo, greitųjų ir medikų, ugniagesių budėjimo, visuomeninio transporto pratęsimo, sutankinimo derinimo ir koordinavimo bei kitų organizacinių darbų. Dalyvių, vadovų ir koordinatorių patogumui buvo parengta, išdalyta bei internete paskelbta „Dainų šventės dalyvių atmintinė“ su įvairia aktualia informacija.

Šventės dalyvių saugumu rūpinosi ir užtikrino savivaldybių delegacijas lydėję 93 policijos ir apsaugos darbuotojai, 109 medikai. Renginių ir repeticijų vietose budėjo Vilniaus miesto policija, 32 greitosios pagalbos ekipažai, per 200 medikų, savanoriai medicinos studentai ir rezidentai. Dalyviai galėjo nemokamai važinėti visuomeniniu transportu, kurio vakarinis darbo laikas buvo pratęstas ir sutankintas, kad dalyviai ir žiūrovai patogiai ir saugiai grįžtų į nakvynės vietas.

Surengus viešųjų pirkimų konkursą Dainų šventės maitinimas buvo patikėtas trims susivienijusioms įmonėms – „Bruneros“, „Ovantis“ bei „Riekė“. Tiek repeticijų, tiek šventės metu 36 tūkst. atlikėjų ir svečių gavo pusryčius, pietus ir vakarienę.

Viešinant Dainų šventę rengti forumai, diskusijos, spaudos konferencijos, dalyvauta „Adventur“ parodoje „Litexpo“, miesto troleibusai dekoruoti tautiniais kostiumais, dalyvauta televizijos, radijo laidose. Šventė viešinta ir socialinėse tinklavietėse „Facebook“ (projektas „Alumnai“, suvienijęs per 6700 narių iš viso pasaulio), „Twitter“, Lietuvos nacionalinio kultūros centro ir Dainų šventės interneto svetainėse. Organizuota dešimt Dainų šventės nuotraukų parodų Lietuvos kultūros centruose ir kitose valstybės įstaigose. Taip pat surengtos parodos Lietuvos ambasadose Madride ir Budapešte, tarptautinėje turizmo mugėje „Adventur“ Vilniuje. Dainų šventės metu informacija apie renginius buvo teikiama Dainų šventės informaciniame paviljone Katedros aikštėje. Čia buvo galima įsigyti šventės suvenyrų, informacinių leidinių, siūlyta ir skaitmeninė pramoga – interaktyvusis veidrodis, leidžiantis virtualiai pasimatuoti ir nusifotografuoti su pasirinkto Lietuvos regiono tautiniu kostiumu. Šventėje lankėsi žurnalistai iš Japonijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Vokietijos, Lenkijos, Baltarusijos.

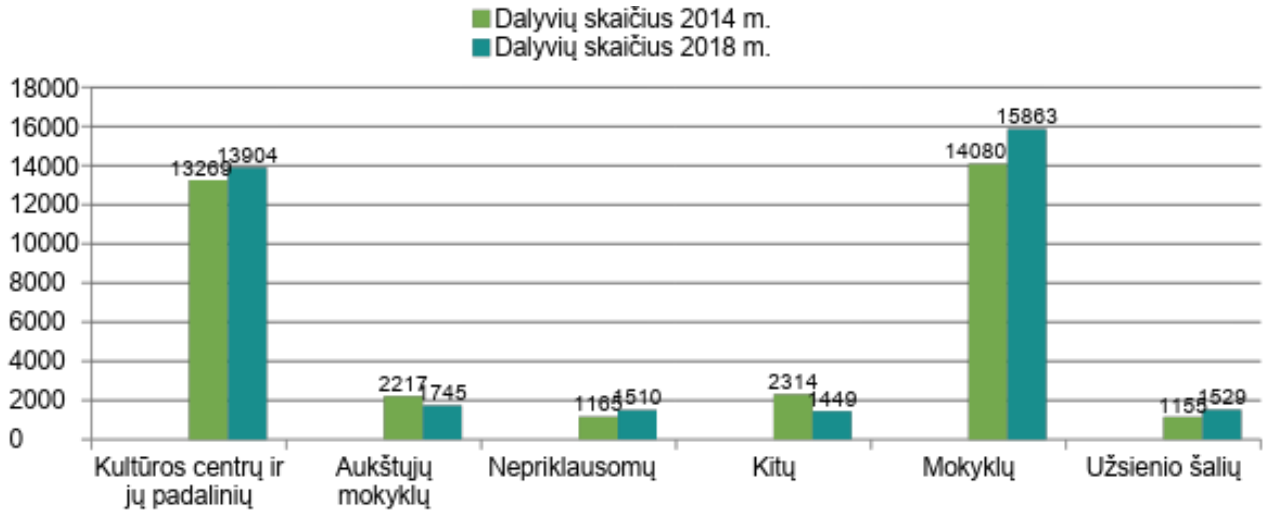
9 Dainų šventės renginiai iš 15 vykusių buvo nemokami. Mokami – Ansamblių vakaras, Pučiamųjų instrumentų orkestrų, Vokalinių ansamblių koncertai, Šokių diena, Dainų dienos sėdimos vietos. Į šventinius renginius buvo parduota per 30 tūkst. bilietų, skaičiuojama, kad dar 150 tūkst. žiūrovų apsilankė nemokamuose renginiuose. Šventės renginius buvo galima stebėti per televiziją, internetu. Dainų šventė bent trumpam subūrė beveik pusę Lietuvos – šventės renginių transliacijas per nacionalinę televiziją, internetu ir gyvai koncertuose pamatė apie 1,5 mln. šalies gyventojų. Rekordinio susidomėjimo sulaukė „Tautiškos giesmės“ giedojimo tiesioginė transliacija. Gyvai ją stebėjo apie trečdalis milijono žiūrovų. Dainų dieną „Vienybė težydi“ žiūrėjo daugiau nei pusė milijono gyventojų, o tiesioginės transliacijos reitingas pasiekė 5 proc. Panašią auditoriją surinko ir tiesioginė Šokių dienos „Saulės rato ritimai“ transliacija, o įskaičiavus trijų dienų atidėtą žiūrėjimą, netgi viršijo Dainų dienos vidutinę auditoriją. Tokią informaciją pateikė rinkos tyrimų bendrovė „Kantar TNS“. Palyginti su praėjusia Dainų švente, vidutinis visų renginių transliacijų reitingas buvo per pusantro karto didesnis, o „Tautiškos giesmės“ giedojimo transliacijos reitingas prilygo „Eurovizijos“ nacionalinės atrankos finalui. Iš viso Dainų šventės transliacijas per TV bent trumpam įsijungė 1 mln. 27 tūkst. žiūrovų. Prieš ketverius metus vykusią Dainų šventę per LRT stebėjo 1 mln. 22,5 tūkst. žiūrovų. 110 tūkst. žiūrovų Dainų šventės transliacijas tiesiogiai stebėjo internetu, o antra tiek (115 tūkst.) peržiūrėjo šventės koncertų įrašus. Prie

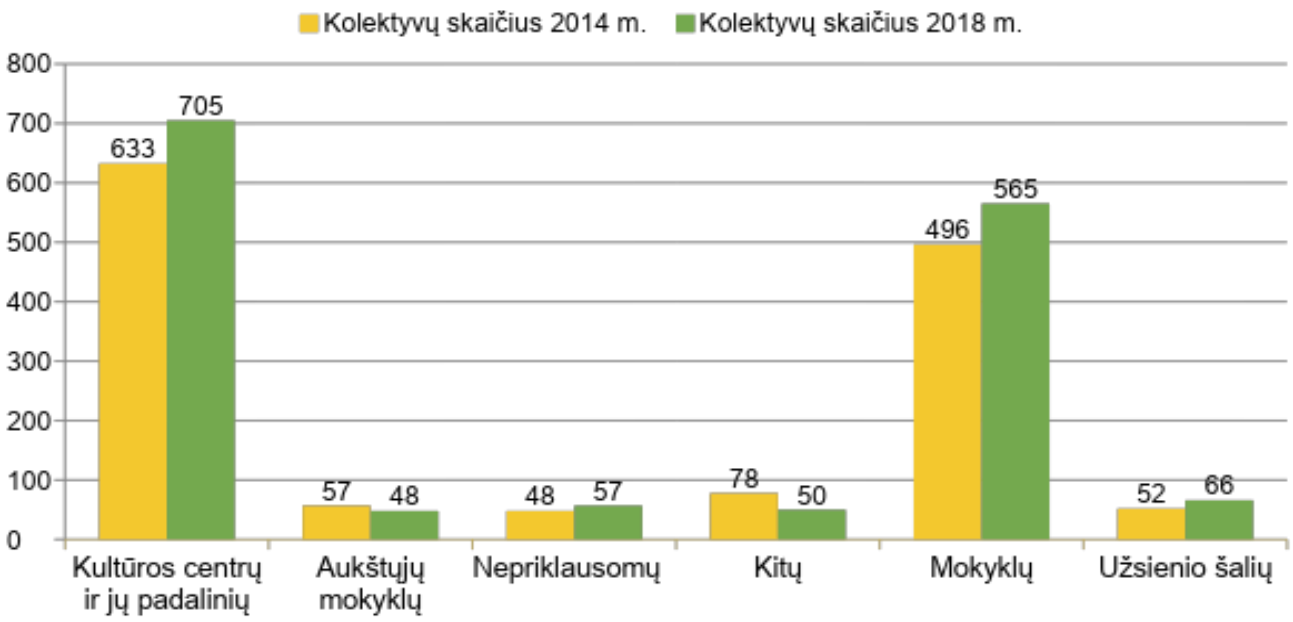
transliacijų šventės dienomis aktyviausiai jungtasi iš Jungtinės Karalystės, Norvegijos, Peru, Vokietijos, JAV ir kitų šalių, daugiausia iš gausiai lietuvių gyvenamų šalių.

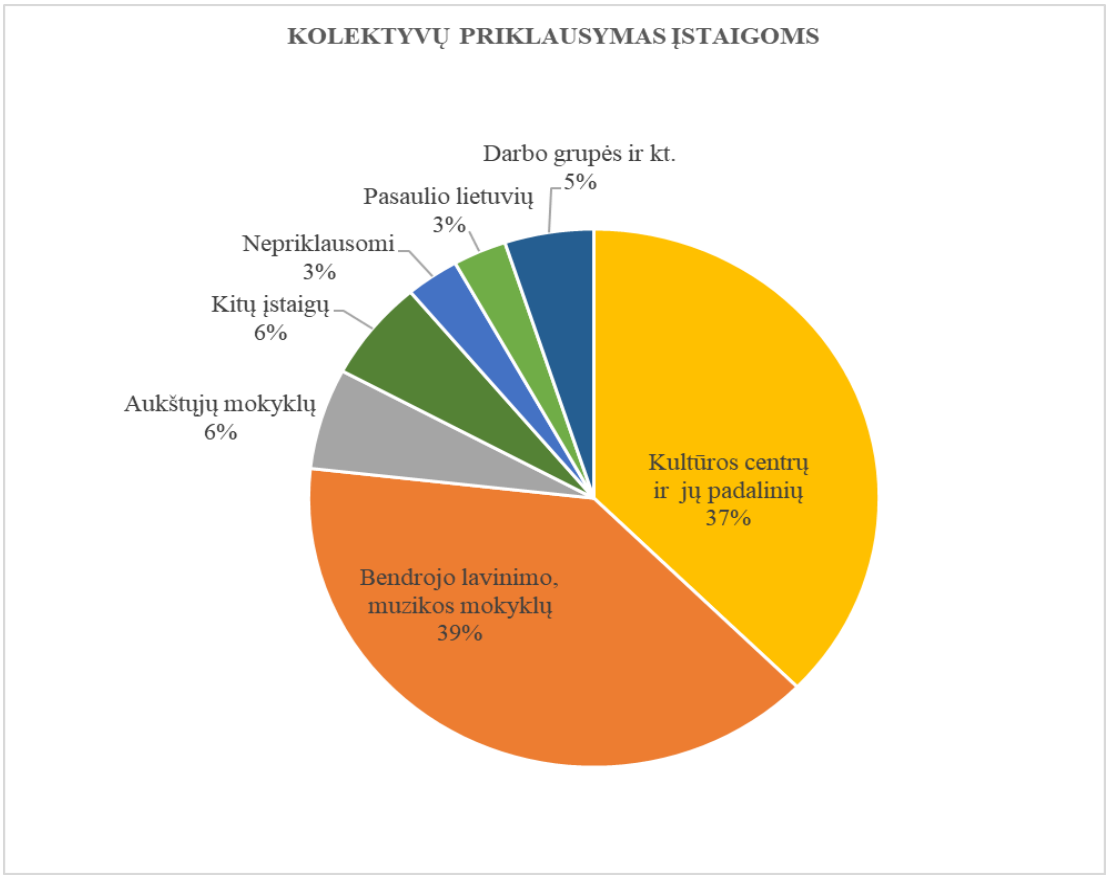
2018 m. rudenį vyko Folkloro, Teatro, Šokių dienų, Ansamblių vakaro, Pučiamųjų instrumentų orkestrų koncerto, Liaudies meno parodos aptarimai, kuriuose išanalizuota šventės patirtis, įvertintos programos, repertuarai, dirigentų interpretacijos, televizijos transliacija, režisūros galimybės, įgarsinimas, pavykę ir galbūt keistini meniniai bei organizaciniai sprendimai, nagrinėtos Dainų šventės eisenos problemos ir jų galimi sprendimo būdai. Aptartas naujų kūrinių poreikis, diskutuota dėl meno kolektyvų vadovų ruošimo aukštosiose mokyklose. Aptarimuose dalyvavo šventės renginių kūrybinė grupės, žanrinių tarybų nariai, mėgėjų meno kolektyvų konsultantai, baletmeisteriai, dirigentai, asistentai, kolektyvų vadovai ir kt. Dainų šventės organizavimo patirtis padės numatyti pasirengimo 2022 m. šventei etapus bei ketverių metų pasirengimo Dainų šventei programą.

2018 M. DAINŲ ŠVENTĖS „VARDAN TOS...“ STATISTINĖ ANALIZĖ

KOLEKTYVŲ PRIKLAUSYMAS ĮSTAIGOMS 2014, 2018 M. DAINŲ ŠVENTĖSE

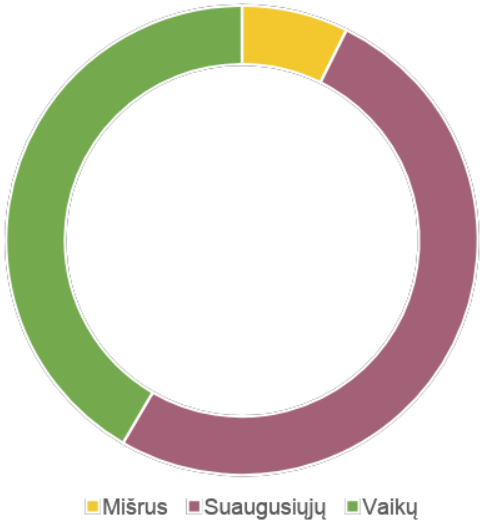

Kolektyvų skaičius 2014 m.
Kolektyvų skaičius 2018 m.
800
700
600
500
400
300
200
100
0
633
705
57
48
48
57
78
50
496
565
52
66
Kultūros centrų ir jų padalinių
Aukštųjų mokyklų
Nepriklausomų
Kitų
Mokyklų
Užsienio šalių

KOLEKTYVŲ PRIKLAUSYMAS ĮSTAIGOMS
Darbo grupės ir kt. 5%
Pasaulio lietuvių 3%
Nepriklausomi 3%
Kitų įstaigų 6%
Aukštųjų mokyklų 6%
Kultūros centrų ir jų padalinių 37%
Bendrojo lavinimo, muzikos mokyklų 39%

DAINŲ ŠVENTĖS DALYVIŲ AMŽIAUS GRUPĖS

	Iš viso kolektyvų 1491
Mišrūs	109
Suaugusiųjų	762
Vaikų	620

10 GAUSIAUSIAI IR 10 MAŽIAUSIAI DAINŲ ŠVENTĖJE DALYVAVUSIŲ SAVIVALDYBIŲ

	Dainų šventėje dalyvavusiųjų skaičius
DAUGIAUSIAI	
Vilniaus m. sav.	6052
Kauno m. sav.	2985
Šiaulių m. sav.	1422
Klaipėdos m. sav.	1410
Kauno r. sav.	931
Panevėžio m. sav.	929
Panevėžio r. sav.	768
Mažeikių r. sav.	741
Plungės r. sav.	728
Šakių r. sav.	706
MAŽIAUSIAI	
Kalvarijos sav.	167
Visagino sav.	160
Birštono sav.	155
Alytaus r. sav.	153

Ignalinos r. sav.	139
Kazlų Rūdos sav.	132
Neringos sav.	131
Šalčininkų r. sav.	121
Rietavo sav.	109
Pagėgių sav.	92

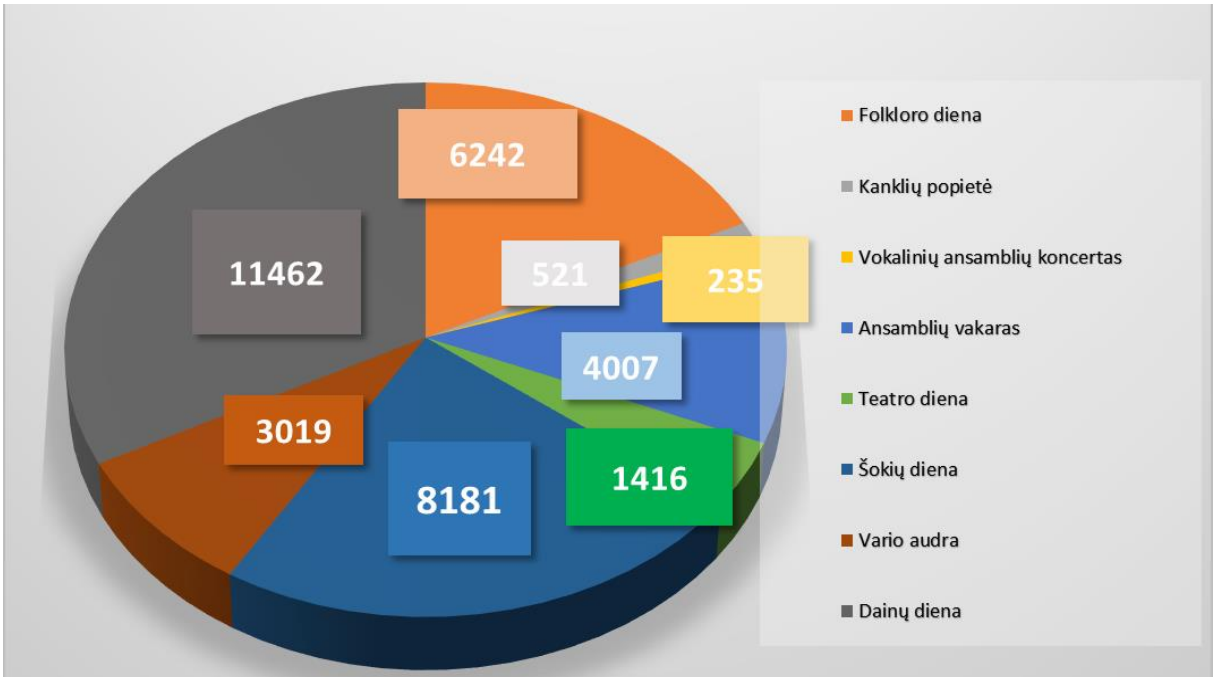
DALYVIŲ IR GYVENTOJŲ SKAIČIAUS SANTYKIS SAVIVALDYBĖSE, PROC.

Dalyvių proc., plg. su gyventojų skaičiumi	**Savivaldybės**
4,1	Neringos sav.
3,7	Birštono sav.
2,6	Zarasų r. sav.
2,5	Šakių r. sav.
2,2	Akmenės r., Plungės r.
2,1	Panevėžio r., Kupiškio r., Varėnos r.
2,0	Švenčionių r., Lazdijų r.
1,9	Pasvalio r., Prienų r., Šilalės r.
1,7	Ukmergės r., Kretingos r., Vilkaviškio r., Jurbarko r., Molėtų r., Palangos m.
1,5	Kalvarijos sav., Pakruojo r., Biržų r.
1,4	Rietavo sav., Mažeikių r., Šiaulių m., Utenos r., Kaišiadorių r., Kėdainių r.
1,3	Širvintų r., Šiaulių r., Druskininkų sav.
1,2	Kelmės r., Radviliškio r., Šilutės r., Anykščių r., Joniškio r., Pagėgių sav.
1,1	Skuodo r., Telšių r., Elektrėnų sav., Kazlų Rūdos sav., Vilniaus m., Rokiškio r., Jonavos r.
1,0	Panevėžio m., Kauno m., Kauno r., Klaipėdos r., Marijampolės sav., Trakų r.,Tauragės r.
0,9	Klaipėdos m., Ignalinos r., Visagino sav.
0,8	Raseinių r.
0,6	Alytaus r.
0,4	Šalčininkų r.
0,3	Vilniaus r.

DALYVIŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ŽANRUS

Žanrai	Kolektyvų skaičius	Dalyvių skaičius
Choras	338	11 495
Dainų ir šokių ansamblis	17	1387
Folkloro kolektyvas	359	6242
Liaudies instrumentų ansamblis	77	665
Liaudies instrumentų orkestras	20	408
Liaudiška kapela	90	907
Liaudiškų šokių kolektyvas	326	8666
Mėgėjų teatras	97	1440
Moderniojo šokio grupė	14	431
Pučiamųjų orkestras ir choreografinė grupė	110	2931
Vokalinis ansamblis	42	501

DALYVIŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL RENGINIUS

DAINŲ ŠVENČIŲ TRADICIJOS TĘSTINUMO PROGRAMA

Dainų šventė – ne kelių dienų renginys Vilniuje, o kasdienis, nenutrūkstamas procesas, kuriame dalyvauja tūkstančiai žmonių. Kiekvienais metais Lietuvoje vyksta regioninės dainų šventės, pasaulio lietuviai jas rengia JAV, Kanadoje, Australijoje. Žmonės buriasi, mokosi dainų ir šokių, repetuoja, dalyvauja atrankose. Pasirengimo šventei darbas trunka ketverius metus. Kaip ir kasmet LNKC vykdė Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programą. Jos veikloms įgyvendinti 2018 m. buvo skirta 470 000 Eur, kurie buvo efektyviai panaudoti**.**

Lietuvos šimtmečio dainų šventė – svarbiausias šalies kultūros įvykis, vienijantis visas kartas ir visus žmones, stiprinantis šalies tapatybę ir garsinantis jos vardą pasaulyje. Šimtmečio dainų šventei „Vardan tos...“ tinkamai pasirengta. Siekiant sukurti prasmingus, tradicijas ir modernias išraiškos priemones siejančius, bendra idėja ir režisūriniais sprendimais grindžiamus meninius šventės renginius, kūrybinis ir organizacinis darbas vyko laikantis suplanuoto pasirengimo 2018 m. dainų šventei veiklos grafiko. Rengiantis šventei vyko per 50 kūrybinių grupių posėdžių, sukurtos programos, parašyti ir atrinkti kūriniai, surengtos regioninės dainų šventės: Folkloro dienos – Raudondvaryje, Kauno r., Teatro dienos – Telšiuose, Vokalinių ansamblių koncerto – Linkuvoje, Pakruojo r., Lietuvos vakarų krašto dainų šventė Klaipėdoje. Koordinuota tarpžinybinių komisijų, tarybų veikla, parengta bilietų į Dainų šventės renginius platinimo tvarka ir išplatinti bilietai, vykdyta informacinių ir kitų rėmėjų paieška. Buvo sudarytos ir sėkmingai dirbusios įvairios organizacinės tarnybos, organizuotas šventės dalyvių atvežimas, išvežimas, apgyvendinimas, maitinimas; šventės dalyvių apgyvendinimo, maitinimo, bilietų platinimo, reklamos ir kiti viešieji pirkimai.

Dalyvauti šventėje užsiregistravo per 40 000 dalyvių iš 1650 kolektyvų. Dalis apžiūrų vyko 2017 m., 2018 m. iki balandžio 15 d. rengtos likusios šventėje panorusių dalyvauti pretendentų apžiūros, kurių metu stebėti kolektyvų pasirodymai, bendrauta su vadovais, savivaldybių kultūros bei švietimo specialistais, teiktos konsultacijos.

Ruošiantis šventei gana sinkiai vykdyta dalyvių apgyvendinimo vietų paieška. Vilniaus miesto savivaldybė apgyvendino tik 15 144 dalyvių 57 ugdymo įstaigose. Likę 5256 dalyviai apgyvendinti aukštosiose, aukštesniosiose mokyklose, bendrabučiuose, svečių namuose bei „Litexpo“ parodų rūmuose. Iš viso apgyvendinta 20 400 dainų šventės dalyvių per šimtą apgyvendinimo vietų.

Konsultantų tinklo veikla. Nuo 2006 m. veikia meno šakų, žanrų kolektyvų ekspertų konsultantų tinklas. Konsultantų veiklos tikslas – padėti meno kolektyvams ir jų vadovams, meno šakų bei žanrų specialistams, savivaldybių, apskričių administracijoms siekti meno ir kultūros raiškos kokybės, kūrybos įvairovės, veiksmingo meninio visuomenės ugdymo. Konsultantais parinkti tie asmenys, kurie kompetentingi konsultuoti valstybės bei savivaldybių institucijas, kultūros ir meno specialistus, kolektyvus ir jų vadovus kultūros raiškos sąlygų gerinimo, darbo metodikos, meninio rezultato siekimo, kūrinių interpretavimo, stilistikos, repeticijų, vadovavimo pratyboms ir kitais klausimais. Konsultantai skiriami trejiems metams, tačiau kasmet svarstoma jų veikla ir jie gali būti keičiami. Po kiekvienos šešių valandų konsultacijos jie rašo ataskaitas ir siunčia LNKC. Konsultantams mokama pagal paslaugų sutartis. Pernai mėgėjų meno kolektyvams suteikta 100 meno šakų, žanrų kolektyvų ekspertų konsultacijų (folkloro, pučiamųjų instrumentų, choro, liaudiškos muzikos, teatrų, choreografijos). 1 konsultaciją sudaro 6 akademinės valandos, valandos kaina – 60 Eur. Meno šakų, žanrų kolektyvų ekspertų konsultantų tinklo veiklai plėtoti išleista 6000 Eur.

Mėgėjų meno kolektyvų veiklos koordinavimas. Surengta 20 mėgėjų meno šakų ir žanrų tarybų posėdžių, per kuriuos analizuota ir svarstyta meno šakų būklė, kolektyvų veikla atskirose vietovėse, savivaldybių kultūros ir švietimo įstaigose, plėtros kryptys ir priemonių planas joms įgyvendinti, analizuotas žanro renginių paplitimas regionuose ir savivaldybėse, jų meninė kokybė, aptartos metodinės paramos teikimo meno kolektyvams ir jų vadovams galimybės, kvalifikacijos tobulinimo poreikis, svarstyta ir LNKC direktoriui teikta tvirtinti metų nominacijos meno kolektyvams ir jų vadovams.

Remiantis Kategorijų suteikimo mėgėjų meno kolektyvams pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ĮV-145, prieš Dainų šventę vykusių apžiūrų ir kitų respublikinių konkursinių renginių metu nustatytas kultūros sistemai priklausančių mėgėjų meno kolektyvų meninis lygis ir 2018 m. spalio 24 d. LLKC direktoriaus įsakymu patvirtintos naujos meno mėgėjų kolektyvų pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus kategorijos (be švietimo sistemai priklausančių kolektyvų). Atlikta mėgėjų meno kolektyvų, kuriems suteiktos kategorijos, analizė. Kategorijos suteiktos 986 kolektyvams: 166 chorams, 10 dainų ir šokių ansamblių, 349 folkloro

kolektyvams, 8 liaudies instrumentų orkestrams ir ansambliams, 87 liaudiškoms kapeloms, 186 liaudiškų šokių kolektyvams, 150 mėgėjų teatrų, 30 pučiamųjų instrumentų orkestrų. Pagal amžiaus grupes kolektyvai pasiskirstė taip: 156 vaikų, 742 suaugusiųjų, 89 mišrūs; pagal kolektyvų priklausomybę: kultūros sistemai priklausantys – 824, aukštosioms mokykloms – 48, kitoms organizacijoms – 57, nepriklausomi – 58. Patvirtintos kategorijos: I – 308 kolektyvų, II – 397, III – 217, IV – 66. I kategorijos kolektyvai pasiskirstė taip: 25 proc. folkloro, 25 proc. liaudiškų šokių, 18 proc. mėgėjų teatrų, 19 proc. chorų, 6 proc. liaudiškų kapelų, 3 proc. pučiamųjų instrumentų orkestrų, 1 proc. dainų ir šokių ansamblių, 1 proc. liaudies instrumentų ansamblių.

Siekiant išlaikyti aukšto meninio lygio meno kolektyvus ir skatinti jų vadovus (dalis jų su kolektyvais dirba visuomeniniais pagrindais), 2018 m. geriausiems kolektyvams skatinti paskirstyta 186 050 Eur.: 49 mažesniems kolektyvams, turintiems iki 16 dalyvių, – po 450 Eur, 205 didesniems – po 800 Eur.

Vykdyti pasirengimo 2018 m. Lietuvos dainų šventei darbai: kūrybinių grupių pasitarimai, žanrinių tarybų, Dainų švenčių nacionalinės komisijos posėdžiai, pasitarimai Vilniaus savivaldybėje, įvairiose ministerijose, seminarai, galutiniai režisūrinių scenarijų sprendimų derinimai, repertuaro tikslinimai, pretendentų į Dainų šventę apžiūros, naujų kūrinių ir aranžuočių pirkimas, dalies rekvizito įsigijimas, šventės viešinimas Lietuvoje ir užsienyje, rėmėjų paieška ir t. t.

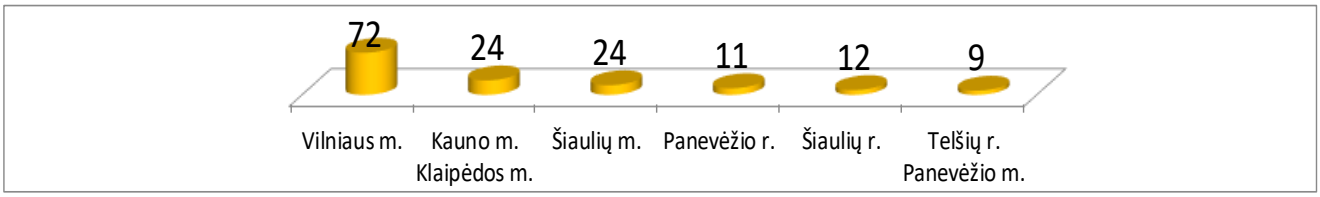
„Aukso paukštės“ apdovanojimai. 1999 m. LNKC įsteigti geriausių meno kolektyvų ir jų vadovų apdovanojimai „Aukso paukštė“ – viena priemonių pristatyti visuomenei mėgėjų meno kūrybą, atlikimo meną, skatinti tradicijų puoselėjimą. „Aukso paukštės“ nominacijomis įvardijami, pagerbiami ir apdovanojami geriausi mėgėjų meno kolektyvai bei jų vadovai, pasižymėję itin reikšminga, aktyvia pastarųjų penkerių metų veikla, parengę naujų, originalių ar deramai kultūros tradicijas pristatančių programų, išleidę garso, vaizdo publikacijų, inicijavę ir surengę švenčių, festivalių, mokomųjų renginių, pelnę laureatų vardų, prizų šalies ir užsienio renginiuose ar kitaip sušvitę kultūros padangėje.

2018 m. organizuota 12 „Aukso paukštės“ renginių dešimtyje savivaldybių; 11 mėgėjų meno kolektyvų ir vienai nusipelniusiai asmenybei įteiktos „Aukso paukštės“ statulėlės ir premijos. „Aukso paukštė“ ir premija „Už nuopelnus tautinei kultūrai“ įteikta režierei, choreografei Leokadijai Dabužinskaitei. Premijoms išleista 7200 Eur. Iš viso „Aukso paukštės“ apdovanojimai subūrė 1300 dalyvių, koncertus aplankė apie 4300 žiūrovų. Atlikta 1999–2017 m. „Aukso paukštės“ nominacijų analizė pagal savivaldybes, kurioms priklauso apdovanoti kolektyvai, nominacijų gausumą, kolektyvų žanrus, kolektyvų narių amžių, metus ir kita. Per šį laikotarpį įteikti 376 „Aukso paukštės“ apdovanojimai: 226 suaugusiųjų, 131 vaikų ir 12 mišrių mėgėjų meno kolektyvų, 7 – iškilioms asmenybėms (trys kolektyvai apdovanoti po du kartus). Daugiausiai apdovanojimų pelnė Vilniaus, Klaipėdos, Kauno, Šiaulių, Panevėžio miestų, Šiaulių, Panevėžio, Telšių, Šakių, Utenos rajonų kolektyvai, nė vienos nominacijos negavo keturių savivaldybių – Kazlų Rūdos, Pagėgių, Šilalės, Vilniaus rajono – kolektyvai. Laureatų premijoms panaudota 7200 Eur.

„AUKSO PAUKŠTĖS“ APDOVANOJIMAI

1999–2017 m. įteiktos 377 „Aukso paukštės“ (227 suaugusiųjų, 131 vaikų, 12 mišrių mėgėjų meno kolektyvų, 7 iškilioms asmenybėms).

„Aukso paukštės“ apdovanojimai savivaldybėse (vnt.)

7 – Šakių r., Utenos r., Jurbarko r., Kretingos r.
6 – Kauno r., Vilkaviškio r.

5 – Joniškio r., Radviliškio r., Kupiškio r., Šilutės r., Švenčionių r., Mažeikių r., Birštono sav., Kaišiadorių r., Pasvalio r., Plungės r.
4 – Palangos m., Alytaus m., Akmenės r., Anykščių r., Rokiškio r., Trakų r., Varėnos r., Skuodo r., Šakių r., Marijampolės sav,, Neringos sav, Prienų r., JAV
3 – Kelmės r., Kėdainių r., Molėtų r., Ukmergės r., Visagino sav.
2 – Biržų r., Ignalinos r., Jonavos r., Pakruojo r., Raseinių r., Širvintų r., Klaipėdos r., Zarasų r., Kalvarijos sav.
1 – Alytaus r., Lazdijų r., Šalčininkų r., Tauragės r., Druskininkų sav., Elektrėnų sav., Rietavo sav., Punskas (Lenkija)
0 – Kazlų Rūdos sav., Pagėgių sav., Šilalės r., Vilniaus r.

Respublikinė konkursinė liaudies meno paroda „Aukso vainikas“. Siekdamas sustiprinti šalies institucijų paramą ir sukurti nuolat veikiančią liaudies meistrų globos bei skatinimo sistemą, LNKC 2005 m. pradėjo rengti kasmetę respublikinę konkursinę liaudies meno parodą „Aukso vainikas“ ir įsteigė apdovanojimus, kuriais siekiama atskleisti ir įvertinti dabartinę liaudies meistrų kūrybą, pagerbti talentingiausius tautodailininkus, tęsiančius vietinių senųjų amatų tradicijas. Apdovanojimų nuostatai suformuluoti taip, kad visų pirma būtų palaikomos ir populiarinamos tos kūrybos kryptys, kurių šaknys remiasi Lietuvos etninėmis tradicijomis. Tokie meno kūriniai – tai mūsų šalies aukso fondas, užtikrinantis tolesnį liaudies meno gyvybingumą ir tąsą.

Nominacijos skiriamos už geriausius per pastaruosius penkerius metus sukurtus vaizduojamosios, taikomosios liaudies dailės ir kryždirbystės darbus. Pretendentų atranka vyksta dviem etapais: pirmiausia išrenkami geriausi apskrities meistrai, o per nacionalinį turą trys iš jų – po vieną taikomosios, vaizduojamosios dailės ir kryždirbystės atstovą – paskelbiami geriausiais metų meistrais. Tradiciškai nacionalinis konkurso turas, per kurį pristatomi apskričių turų laimėtojų darbai, neturi nuolatinės vietos – kasmet jis rengiamas vis kitur. Taip skirtingų Lietuvos kraštų žmonės gali susipažinti su geriausiais tų metų liaudies meistrų darbais. 2018 m. „Aukso vainiko“ regioninės ir nacionalinė parodos vyko keturioliktą kartą. Regioninės parodos, kasmet rengiamos visose Lietuvos apskrityse, atskleidžia gana plačią tradicinių liaudies dailės šakų panoramą. Pastebima, kurie žanrai klesti, plinta, kurie, atvirkščiai, menksta. 2005–2018 m. įteiktas 41 aukso vainikas kūrėjams iš 21 savivaldybės: 4 Plungės r., Utenos r., Vilkaviškio r., Kauno r.; 3 Mažeikių sav.; po 2 Alytaus m., Ukmergės r., Kauno m., Telšių r., Zarasų r., Vilkaviškio r.; po 1 Šakių r., Šiaulių m., Akmenės r., Druskininkų sav., Švenčionių r., Šilalės r., Šilutės r., Radviliškio r., Šiaulių r., Kelmės r.

2018 m. respublikinė „Aukso vainiko“ paroda surengta Širvintose. Į ją atrinktos 28 liaudies meistrų kolekcijos. Išleistas parodos katalogas. Parodos nugalėtojais tapo ir juvelyrės Mildos Gutauskienės sukurtais aukso vainikais buvo karūnuoti po vieną vaizduojamosios, taikomosios dailės ir kryždirbystės atstovą: akmenskaldys Valdas Bandza iš Kelmės, audėja Edita Dapšienė iš Šiaulių m. ir kryždirbys Antanas Viskantas iš Mažeikių. Laureatams skirta 600 Eur premijos (iš viso 1500 Eur – 300 Eur kryždirbystės konkurso nugalėtojui skyrė rėmėjas).

Šis konkursas ir reguliarūs konkursinių parodų ciklai skatina ir užtikrina kelis svarbius dalykus: vertingų liaudies dailės tradicijų tęstinumą, sistemingas geriausių meistrų pastangas plėtoti juos dominančias temas ir kurti vertingas kolekcijas. Regioninėse parodose iš viso dalyvavo per 500 meistrų. Parodas aplankė apie 5000 žmonių.

Respublikinis moksleivių liaudies dailės konkursas „Sidabro vainikėlis“. LNKC, siekdamas išsaugoti gyvybingas etninės kultūros tradicijas, 2018 mokslo metais surengė VI respublikinį moksleivių liaudies dailės konkursą „Sidabro vainikėlis“. Kaip ir kasmet, konkursas vyko trimis etapais – savivaldybių turų laimėtojai varžėsi regioninėse atrankose, o jas laimėjusieji keliavo į konkurso finalą. Širvintų kultūros centre apdovanoti konkurso laureatai. Išrinkti šeši prizininkai: Ema Nevedomskaitė (13 m.) iš Kauno r., Austėja Narkevičiūtė (14 m.) iš Jonavos r., Arnas Burba (15 m.) iš Klaipėdos, Airidas Kveraga (16 m.) iš Kaišiadorių r., Daiva Kuosaitė (17 m.) iš Punsko, Kornelija Kudrevičiūtė (18 m.) iš Kauno.

2018 m. konkurse dalyvavo 157 mokytojai (iš jų 40 – pirmą kartą), 354 mokiniai (iš jų pirmą kartą – 306). Finalinę parodą aplankė apie 350 žmonių. Tai lėmė muziejaus lokacija, darbo laikas bei lankymo ypatumai (bilietai). Konkurso atranka Aukštaitijoje kilstelėjo kokybės, tradicijos, darbštumo bei išradingumo kartelę, jaunieji tautodailės meistrai nepamiršo nieko, kas įrašyta tautodailės tradicijų knygose. Keramika, paprotinė dailė, išsiskleidusi šiaudiniais sodais, margučiais ir verbomis, medžio drožyba, įvairiausias atlikimo technikas – siuvimą, siuvinėjimą, vėlimą, mezgimą, audimą – pristatantys tekstilės dirbiniai, medžio raižiniai bei karpiniai – tokią amatų puokštę surišo jaunieji meistrai. Konkurso atrankose pastebimas kai kurių liaudies dailės šakų silpnumas – tai taikomoji medžio drožyba, taikomoji keramika, juostų audimas (ypač rinktinių). Taip pat trūksta medžio raižinių, tačiau dėl technologinių sunkumų tai nėra prioriteto klausimas. Iš viso konkurse dalyvavo 354 moksleiviai, pateikę 900 darbų. Finalinę parodą aplankė apie 350 žmonių.

Tautinių, baltų genčių kostiumų (toliau – kostiumai) gamyba meno kolektyvams. Pagal Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programą meno kolektyvų kostiumams įsigyti skirta 50 000 Eur.

LNKC nuo 2007 m., kooperuodamas valstybės ir savivaldybių skirtas lėšas, organizuoja kostiumų mėgėjų meno kolektyvams gamybą. Komisijos atrinktiems geriausiems kolektyvams siuvami kostiumai ar atskiros jų dalys, atsižvelgiant į jų regioninę priklausomybę, kolektyvo pobūdį, reikalingų drabužių komplektacijos poreikį ir pan. Tai įgyvendinama prižiūrint kvalifikuotiems LNKC specialistams. Tikslingų pastangų dėka – po organizuotų seminarų, meistrų paieškos – 2018 m. papildomai pritraukti penki asmenys, galintys kokybiškai ir profesionaliai rekonstruoti kostiumus bei atlikti su tuo susijusius gamybos darbus. Kostiumų gamintojai rekomenduojami kultūros centrams, meno kolektyvų vadovams, norintiems savarankiškai siūdintis kostiumus. LNKC nuolat prižiūri kostiumų gamybos darbų eigą: konsultuojami gamintojai, stebimas ir tikrinamas gamybos procesas, esant reikalui organizuojami koregavimo darbai. Naudojantis kostiumų kolekcija ir turimais konstrukcinių brėžinių, piešinių, kitos metodinės medžiagos rinkiniais, teikiamos konsultacijos kolektyvų vadovams, etnokultūros specialistams, meistrams, skaitomos paskaitos. Konsultuota per 40 kolektyvų vadovų, kurių vadovaujamiems kolektyvams gaminti kostiumai (36 pagal programą, iki 10 užsienio lietuvių benduomenių kolektyvų). Jiems parinkti ir adaptuoti konstrukciniai drabužių brėžiniai, puošybos variacijos, spalviniai deriniai, audinių pavyzdžiai. Iš Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programos (50 000 Eur) ir iš koofinansavimo principu savivaldybių ir kitų įstaigų skirtų tokių pačių ir didesnių lėšų mėgėjų meno kolektyvams suderinta ir pagaminta kostiumo dalių, atitinkančių daugiau nei 200 kostiumų komplektų (100 kostiumų ir jų dalių pagaminta finansavus iš Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programos). 2018 m. meno kolektyvų poreikis pagal paraiškas buvo 704 308 Eur, prašoma LNKC skirta suma 351 805,50 Eur, LNKC skyrė 50 000 Eur (14,21 proc. prašytos sumos).

Kostiumų viešinimas. LNKC, kaip viena svarbiausių kostiumų plėtra besirūpinančių įstaigų, pristatė kostiumus Lietuvos valstybės šimtmečio minėjimo renginiuose, demonstravo juos mokymuose, seminaruose. Tautinių ir baltų genčių kostiumų kolekcijoms demonstruoti bei įvairiems LNKC renginių poreikiams tenkinti pritaikyta per 200 kostiumų komplektų (neįskaičiuojant Dainų šventės poreikio). Surengtos dvi parodos Lietuvoje: „Adventur“ turizmo parodoje pristatyti 3 baltų genčių ir 5 tautinių kostiumo komplektai, baltų genčių

archeologinių peilių parodai Alytaus kraštotyros muziejuje atrinkti Vykinto Motuzos darbai. Rengti kostiumų pristatymai Lietuvoje: kasmetėje „Stintapūkio“ šventėje Nidoje pristatyta 16 baltų genčių kostiumų, XII tarptautiniame folkloro festivalyje „Saulelė raudona“ Plungėje – 12 tautinių ir baltų genčių kostiumų, Pajstrio kultūros centro Bernatonių padalinyje, Joniškio kultūros centre – 5 Lietuvos etninių regionų tautiniai kostiumai. Kostiumai populiarinami pristatant Lietuvą ir užsienyje. Organizuotos tautinių kostiumų parodos Austrijoje, Italijoje. Tautinių kostiumų kolekcija paruošta ir pritaikyta Lietuvos kultūros centrų vadovų delegacijos vizito JAV renginiams, akcentuojant penkių Lietuvos etninių regionų tautinių kostiumų išskirtinius bruožus (surengti šeši pristatymai). Parengtos 22 kilnojamosios lietuvių tautinių ir baltų genčių kostiumų (50 tautinių ir 60 baltų genčių) nuotraukų parodos, eksponuotos Lietuvos kultūros ir švietimo įstaigose.

Dar viena kostiumų pristatymo visuomenei forma – kostiumų nuoma. LNKC teikia tautinių kostiumų nuomos paslaugas, išsamiai informuoja apie jų dėvėjimo ypatumus, kostiumai parenkami pagal Lietuvos etnografinius regionus, dizainerė suderina drabužių detales, pritaiko kostiumus įvairaus sudėjimo žmonėms. Drabužiai dažniausiai nuomojami svarbioms progoms, Lietuvai pristatyti užsienyje, įstaigų renginiams, fotosesijoms. 2018 m. išnuomoti 88 kostiumų komplektai ar jų dalys, už nuomą gauta 6705 Eur.

Kadangi 2018 m. sumažintas Pasirengimo dainų šventės programos finansavimas, neskirta lėšų muzikos instrumentams įsigyti.

Naujų mėgėjų meno kolektyvų kūrinių įsigijimas. Naujiems mėgėjų meno kolektyvų kūriniams įsigyti išleista 31 000 Eur. Įsigyta naujų kūrinių ir aranžuočių chorams, liaudiškų šokių kolektyvams, pučiamųjų instrumentų orkestrams, dainų ir šokių ansambliams, liaudiškoms kapeloms. Surengti naujų kūrinių chorams ir vokaliniams ansambliams, liaudiškų šokių kolektyvams, kanklių ansambliams, pučiamųjų instrumentų orkestrams įsigijimo konkursai. Iš viso įsigyta 46 nauji kūriniai ir aranžuotės.

Atributika, repertuaro leidyba, viešieji ryšiai ir reklamos išlaidos. Šioms veikloms išleista 57 500 Eur. Išleisti du naujų kūrinių rinkiniai „Salve mater“ (dainos mišriems chorams, vokaliniams ansambliams), „Užaugo liepa“ (dainos lygių balsų chorams, vokaliniams ansambliams), enciklopedinis žinynas „Lietuvių tautinio šokio choreografai“, CD „Lietuvių choro muzikos antologija, VII tomas“, CD „Lietuviška birbynė“ (kūriniai birbynėms solo ir ansambliams), taikomųjų publikacijų serijos „Gyvoji tradicija“ CD „Atvažiuoja Kalėdos“, finansuoti leidinio „Atvažiuoja Kalėdos“ parengiamieji darbai, dalyvavimas Vilniaus knygų mugėje bei tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio mugėje „Adventur“, Dainų šventės aptarimas Klaipėdoje.

Surengti Lietuvos etninės kultūros, mėgėjų meno kolektyvų pristatymai užsienyje, organizuotas dalyvavimas tarptautinėse programose, renginiuose. Dainų šventės tradicijos, tautinių kostiumų poreikis didėja, pristatymų geografija plečiasi. Dalis lietuvių tautinių kostiumų, dainų švenčių ir kitų tradicijų pristatymų organizuota Lietuvos atstovybių kvietimu. LNKC darbuotojos Inga Kriščiūnienė, Jurgita Aleknavičienė, Ieva Krivickaitė, Danutė Keturakienė, Saulius Liausa dalyvavo Lietuvių dienų renginiuose Los Andžele, San Franciske, Filadelfijoje (JAV) – čia pristatyta 2018 m. Lietuvos šimtmečio dainų šventė „Vardan tos...“ ir tautinių kostiumų kolekcija. Filadelfijoje (JAV) dalyvauta susitikime su XVI Šiaurės Amerikos lietuvių tautinių šokių šventės organizacinio komiteto nariais, pristatyta Lietuvos etnografinių regionų tautinių kostiumų kolekcija, aptarta 2018 m. dainų šventė, su Amerikos lietuvių bendruomenių tarybomis derintas Lietuvos dalyvavimas 2019 m. „Smithsonian“ muziejaus rengiamame „Folklife“ festivalyje. J. Aleknavičienė, D. Keturakienė, Saulius Liausa dalyvavo Punske bei Seinuose (Lenkija) organizuojamuose Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo renginiuose, XVI chorų šventėje „Lietuva brangi“, pristatė Lietuvos šimtmečio dainų šventę „Vardan tos...“ bei penkių Lietuvos etnografinių regionų tautinių kostiumų kolekciją.

Vida Šatkauskienė ir Loreta Sungailienė dalyvavo II Kinijos ir Centrinės ir Rytų Europos šalių nematerialaus kultūros paveldo ekspertų forume Hongzhou mieste Kinijoje. Parengtas ir anglų kalba skaityti pranešimai „Liaudies meno ir tradicinės amatininkystės plėtojimo priemonės, taikomos Lietuvoje“, „Kai kurių liaudies meno šakų raidos ypatybės Lietuvoje“. Tarptautiniame forume dalyvavo apie 100 ekspertų iš 16 šalių.

I. Krivickaitė Europos chorų asociacijos „Europa Cantat“ kvietimu dalyvavo Europos chorų festivalio „Europa Cantat Junior“ organizatorių strateginiuose susitikimuose Taline (Estija), dalijosi organizacine veikla bei informacija, siekiant 2020 m. surengti šį festivalį Lietuvoje, pristatė Lietuvos dainų švenčių tradiciją ir pasirengimo jai procesą.

Kaip ir kiekvieną Dainų šventę LNKC specialistai vyko stebėti Latvijos dainų šventės renginių bei susitikti su organizatoriais. Sudaryta Lietuvos dainų šventės tradicijos ekspertų delegacija (S. Liausa, V. Šatkauskienė, I. Kriščiūnienė, Živilė Adomaitienė, Aurelija Andrejauskaitė), kuri stebėjo ir analizavo Latvijos šokių koncertą „Maros žemė“ (liepos 7 d.), liaudies meno parodą ir baigiamąjį koncertą „Žvaigždžių keliu“ (liepos 8 d.), aptarė meninius, organizacinius, viešinimo ir kitus sprendimus, susitiko su Latvijos nacionalinio kultūros centro direktore Signe Pujate, kitais specialistais, dalijosi Lietuvos ir Latvijos dainų švenčių organizavimo patirtimi, išklausė atnaujinamos Rygos Mežaparko estrados akustinių technologinių sprendimų pristatymą. S. Liausa ir V. Šatkauskienė dalyvavo Baltijos šalių ministrų bendradarbiavimo sutarties pasirašymo ceremonijoje. Lietuvos Šimtmečio dainų šventę taip pat stebėjo Estijos ir Latvijos organizatoriai.

Jolanta Kisielytė, Gražina Kasparavičiūtė, S. Liausa dalyvavo Tartu (Estija) vykusios XVIII Baltijos šalių studentų dainų ir šokių šventės „Gaudeamus“ Estijos, Latvijos ir Lietuvos delegacijų organizacinių grupių vadovų ir koordinatorių pasitarimuose, kuriuose svarstyti šventės organizaciniai reikalai: dalyvių atvykimo data ir laikas, nakvynės vietų paskirstymas, maitinimas; derinti chorų, šokių kolektyvų ir pučiamųjų instrumentų orkestrų, liaudiškos muzikos ansamblių jungtinių repeticijų grafikai ir vietos, dalyvavimas atskiruose šventės renginiuose.

Lietuvoje surengtas Estijos, Latvijos ir Lietuvos kultūros institucijų atstovų susitikimas, per kurį apžvelgta dainų ir šokių švenčių tradicijos būklė Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje, kultūros lauko padėtis trijose Baltijos šalyse, aptarti 2018 m. dainų šventės rezultatai. Latvijos atstovai pristatė 2015–2016 m. vykdyto Baltijos šalių dainų švenčių tyrimo rezultatus, leidžiančius palyginti visų Baltijos šalių rodiklius. Baltijos šalių dainų švenčių komitetui 2018–2020 m. pirmininkauja Lietuva, tad vienas svarbiausių susitikimo tikslų – rengtis 2019 m. Lietuvoje vyksiančiai trijų Baltijos šalių konferencijai, Dainų šventę apžvelgsiančiai detaliai ir įvairiais pjūviais.

Administravimo išlaidos siekė 5000 Eur (mokesčiai už telefoninį ryšį, kanceliarinių prekių, kuro išlaidos ir kita).

Nenumatytos išlaidos sudarė 1911 Eur – sumokėta už tautinių kostiumų valymą, kvalifikacijos ir kategorijų pažymėjimų, tautinių kostiumų etikečių gamybą.

MĖGĖJŲ MENO IR ETNINĖS KULTŪROS VEIKLOS

RENGINIAI

Tęstiniai prioritetiniai mėgėjų meno renginiai. Pagal LR kultūros ministro 2014 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. ĮV-687 patvirtintą „Lietuvoje rengiamų tęstinių prioritetinių mėgėjų meno renginių sąrašą“, 2018 m. vyko 17 prioritetinių mėgėjų meno renginių, 4 iš jų organizavo LNKC. Renginiai apėmė visas Lietuvos savivaldybes, vyko keliais turais, juose dalyvavo daugybė kolektyvų ir dalyvių.

Choro muzikos renginiai. Berniukų meninis užimtumas choruose – ypač svarbi viena prieinamiausių prevencijos formų, tenkinanti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Tęsiama Lietuvos berniukų chorų festivalio-akcijos „Lietuvos berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“ tradicija, įgyvendintos numatytos programos. 2018 m. surengtas XVIII festivalis (Vilniuje, Kaune, Pasvalyje). Berniukų ir jaunuolių chorai klausytojams atliko Leonardo Bernsteino „Čičesterio psalmes“ – 1965 m. Čičesterio festivaliui Anglijoje parašytą chorinę siuitą mišriam chorui ir diskantui pagal hebrajų psalmių tekstus bei lietuvių kompozitorių kūrinius. Dalyvavo keturi chorai, apie 250 dalyvių. Koncertų klausėsi per 2000 žiūrovų. Festivalis rengiamas siekiant atitraukti vaikus nuo blogos gatvės įtakos, kuo daugiau moksleivių įtraukti į chorinį judėjimą mokyklose, atkreipti visuomenės dėmesį į vaikų meninį užimtumą, laisvalaikio kultūrą, kūrybiškos, pilietinės asmenybės ugdymą. Šiųmetis festivalis skirtas žymaus amerikiečių kompozitoriaus, dirigento, pianisto ir pedagogo L. Bernsteino 100-osioms gimimo metinėms paminėti.

Dvejus metus gyvuojantis 250 dainininkų buriantis Jungtinis vaikų choras Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti Šv. Kotrynos bažnyčioje surengė lietuviškos muzikos koncertą „Kad būtum amžiams gyva“. Choras, pritariant Trakų meno mokyklos fanfariniam orkestrui, atliko Vytauto Miškinio, Gedimino Kalino, Gintauto Venislovo ir kitų šiuolaikinių lietuvių autorių kūrinius. Jungtiniame vaikų chore dainuoja 11–16 m. vaikai iš 27 šalies miestų ir miestelių. Prie choro kviečiama prisidėti mažiau patirties turinčius, mažiau

keliaujančius, mažesniuose miesteliuose dainuojančius arba dainavimo chore patirties neturinčius vaikus. Šį unikalų koncertą stebėjo 440 žiūrovų.

XX Lietuvos aukštųjų mokyklų chorų festivalis, bendradarbiaujant su festivalio meno vadovu Algirdu Šumskiu, surengtas Klaipėdoje. Dalyvavo 20 chorų (500 dalyvių) iš visos Lietuvos. Renginį stebėjo 2000 žiūrovų.

Bendradarbiaujant su Lietuvos chorų sąjunga, Europos chorų asociacijai „Europa Cantat" pateikus paraišką, laimėtas konkursas, kad 2020 m. Vilniuje būtų surengtas vaikų chorų festivalis „Europa Cantat Junior". Tęsiami pasirengimo darbai: sudarytas tarptautinis organizacinis ir Lietuvos patariamasis komitetas, surengti keturi kūrybinės grupės susitikimai ir vienas tarptautinio valdymo komiteto susitikimas, konkursu atrinkta dizainerė, sukūrusi festivalio logotipą, organizuoti festivalio pristatymai Estijoje, Molėtų r., Klaipėdoje, sudaryta kūrybinė grupė.

Pučiamųjų instrumentų orkestrų renginiai. Kartu su Lietuvos varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų asociacija surengtas XVIII Lietuvos pučiamųjų instrumentų orkestrų čempionatas. Regioninės I turo perklausos vyko Vilniuje, Tauragėje, Naujamiestyje (Panevėžio r.), Šeduvoje (Radviliškio r.), Pasvalyje, Plungėje, Babtuose (Kauno r.), Kretingoje, Vilkaviškyje. Finale dalyvavo 35 kolektyvai, 1300 dalyvių, iš 21 savivaldybės. Renginį stebėjo per 2500 žiūrovų.

Liaudiškų šokių renginiai. Kartu su Širvintų kultūros centru surengtas XI respublikinis vyresniųjų šokių grupių konkursinis sambūris „Iš aplinkui". Konkurse dalyvavo 22 šokių kolektyvai iš 13 rajonų, 4 miestų, 3 savivaldybių. 400 šokėjų varžėsi dėl pagrindinių prizų – Didžiojo ir Mažojo laureato vardo bei kūrybiškiausio sambūrio vadovo, išraiškingiausiai atlikto šokio ir artistiškiausio šokėjo nominacijų. Pašokta 66 šokiai. 2002 m. Molėtuose vykęs pirmasis vyresniųjų (senjorų) tautinių šokių ansamblių ir grupių koncertinių programų konkursinis sambūris „Iš aplinkui" paskatino šiuos kolektyvus susieiti kasmet ir pristatyti savo bei pamatyti kolegų naujai parengtas šokių programas. Renginį stebėjo 600 žiūrovų.

V respublikinis mokyklų šokių festivalis „Šokių vaivorykštė" surengtas Nacionalinės M. K. Čiurlionio mokyklos Šokio teatre. Festivalio tikslas – inicijuoti šalies vaikų ir jaunimo liaudiškų šokių kolektyvų gerosios patirties sklaidą. Dalyvavo 8 moksleiviško amžiaus liaudiškų šokių kolektyvai iš Šilutės, Klaipėdos, Šiaulių, Mažeikių, Šilalės, Vilkaviškio, Panevėžio – iš viso 350 dalyvių, 400 žiūrovų.

Mėgėjų teatro renginiai. Tradicinė XIII „Tegyvuoja teatras" šventė, skirta Tarptautinei teatro dienai paminėti, vyko Molėtų rajone, Alantoje. Dalyvavo apie 200 dalyvių. 2006 m. tuometis Lietuvos liaudies kultūros centras ir Lietuvos mėgėjų teatro sąjunga inicijavo respublikinę mėgėjų teatro šventę „Tegyvuoja teatras", kurioje pristatomi ir pagerbiami mėgėjų teatro kūrėjai. Idėja kasmet vis kitoje savivaldybėje rengti respublikinę teatro šventę ir sukviesti šalies teatralus draugėn gimė 2006 m. Šventės jau vyko Rokiškyje, Šiauliuose, Telšiuose, Tauragėje, Klaipėdoje, Jonavoje, Zarasuose, Alytuje, Utenoje, Anykščiuose, Priekulėje. Šventės vėliava perduota Varėnos savivaldybei. Renginį stebėjo apie 250 žiūrovų. Šventės metu LNKC ir Lietuvos mėgėjų teatro sąjungos diplomai įteikti 37 ryškiausiems mėgėjų teatro kūrėjams. Laureatams įteikta 10 „Tegyvuoja teatras" statulėlių. Nuo 2006 m. ryškiausiems mėgėjų teatro kūrėjams jau įteikti 585 diplomai ir 135 statulėlės.

Bendradarbiaujant su Lietuvos mėgėjų teatro sąjunga, organizuotas X Šiaurės Europos šalių mėgėjų teatro aljanso NEATA festivalis „Baltijos skrydis" ir seminaras „Tradicija kuria ateitį". Anykščiuose vykęs festivalis pritraukė 160 dalyvių, 2000 žiūrovų. Dalyvavo Estija, Danija, Norvegija, Farerų salos, Islandija, Suomija, Švedija, svečiavosi teatras iš Anglijos. Lietuvai atstovavo Anykščių kultūros centro teatras ir Vilniaus jauunimo teatras „Arlekinas".

Organizuota Lietuvos lėlių teatrų šventė „Molinuko teatras". Balandį ir gegužę Utenoje, Rietave vyko regioninės apžiūros. Baigiamajame renginyje Panevėžyje paskelbti bei apdovanoti laureatai ir diplomantai. Žiūrovai stebėjo 11 kolektyvų iš Utenos, Rokiškio, Molėtų, Kupiškio, Joniškio, Zarasų, Ukmergės, Panevėžio, Klaipėdos, Kudirkos Naumiesčio spektaklius. Buvo analizuojami ir vertinami spektakliai, konsultuojami kolektyvų vadovai, aktoriai ir režisieriai. 6 kolektyvai paskelbti laureatais. Dalyvavo 550 dalyvių, spektaklius stebėjo apie 1500 žiūrovų.

XXIV Lietuvos suaugusiųjų mėgėjų teatrų apžiūros-šventės „Atspindžiai" regioninės apžiūros vyko Ignalinoje, Gargždуose, Vilkaviškyje, Kelmėje, Alksniupiuose, Radviliškio r., Pasvalyje, baigiamosios šventės – Kupiškyje ir Utenoje. Suvaidinta 90 spektaklių. Renginys subūrė per 1200 dalyvių, apie 10 000 žiūrovų. Per pastaruosius kelerius metus Lietuvos mėgėjų teatrų meninis lygis stipriai pakilo. Pastatoma daug brandžių, ryškių spektaklių, įdomūs režisūriniai ir scenografiniai sprendimai, įtaigi vaidyba. Itin džiugina, kad teatrų

režisieriai renkasi ne tik lietuvių dramaturgijos klasikų – Antano Vienuolio, Žemaitės, Balio Sruogos, Justino Marcinkevičiaus, bet ir šiuolaikinių autorių – Daivos Čepauskaitės, Jono Šarkausko, Asios Kotliar kūrinius. Kas dveji metai LNKC kartu su Lietuvos mėgėjų teatro sąjunga rengiamoje šventėje dalyvauja iki 100 pajėgiausių šalies teatrų, pristatančių pagal lietuvių ar užsienio dramaturgiją sukurtuss skirtingų žanrų, stilių spektakliais.

Folkloro renginiai. Organizuotas tarptautinis instrumentinis folkloro festivalis „Griežynė“, kuriame dalyvavo muzikantai iš Azerbaidžano, Baltarusijos, JAV, Graikijos, Lenkijos, Ukrainos, Latvijos, Estijos, Kinijos, Škotijos, Kretos ir Lietuvos – iš viso 22 dalyviai, renginius stebėjo 500 žiūrovų. Vilniuje, Kernavėje, Širvintų ir Kauno rajonuose surengta 16 koncertų, instrumentų ar muzikantų fotografijų parodos, folkloro dirbtuvės, susitikimai su meistrais ir muzikantais. „Griežynė“ – seniausias Rytų Baltijos regiono šio žanro renginys, vykstantis kas dvejus metus. Festivalio tikslas – supažindinti Lietuvos visuomenę su įvairių tautų liaudies muzikantais, instrumentais ir tradicine muzika, svečiams pristatyti lietuvišką autentišką muzikavimo tradiciją.

Vykdant Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programą, bendradarbiaujant su Kauno rajono savivaldybe, Kauno rajone, Raudondvaryje, surengta folkloro, etninės kultūros šventė – bandomasis pasiruošimo 2018 m. Lietuvos dainų šventės „Vardan tos...“ Folkloro dienai „Didžių žmonių žemė“ renginys. Šventėje pasitikrinta dėl Folkloro dienos sumanymų, kartu ji tapo žiūrovams, rajono visuomenei ir svečiams patraukliu, prasmingu įvykiu. Organizuoti 4 renginiai (šventės pradžios apeiga „Iš ugnies...“; „Žmogus – tarp žmonių“: folkloro ansamblių pasirodymai, žaidimai, pasidainavimai, tautodailės, kulinarijos, kitų tradicijų meistrų mugė dvaro sodyboje; Kauno r. tautodailininkų parodos „Tradicija ir dabartis“ uždarymas; koncertas „Greta milžinų“ ir vakaronė), subūrę 900 dalyvių, 1300 žiūrovų.

Kiekvienais metais po Etnoinstrumentologinės ekspedicijos Vilniaus mokytojų namuose rengiamas pateikėjų koncertas. Šįkart į renginį pakviesta 16 tradicinių muzikantų iš Mažeikių ir Skuodo savivaldybių, jį stebėjo 200 žiūrovų.

Antrą kartą organizuotas tradicinius šokius populiarinantis konkursas „Visa mokykla šoka“. Surengtas gerosios patirties sklaidos seminaras su tradicinių šokių mokymais 58 konkurso dalyviams. Jie konsultuoti, teikta metodinė pagalba, paruoštas 20-ties šokių-ratelių rinkinys. Atrinkta jaunimui tinkamiausi, regionams būdingiausi ar kokią nors aktualią temą atspindintys rateliai, žaidimai, šokiai. Renginys pritraukė 6 400 dalyvių.

Daugelis šių renginių įtraukia visas arba beveik visas savivaldybes. Rengiantis jiems vyko pasitarimai, konsultacijos su žanrų specialistais, rėmėjų paieškos, renginių viešinimas ir t. t.

Kiti renginiai. Bendradarbiaudami su LR švietimo ir mokslo ministerija LNKC darbuotojai organizavo ir koordinavo Lietuvos delegacijos dalyvavimą XVIII Baltijos šalių studentų dainų ir šokių festivalyje „Gaudeamus“ Tartu (Estija). Iš Lietuvos dalyvavo 20 jaunimo chorų, 23 liaudiškų šokių grupės, 3 pučiamųjų instrumentų orkestrai, 4 liaudiškos muzikos kapelos, 8 liaudies instrumentų orkestrai ir 6 vokalinėss grupės, iš viso 1370 dalyvių. Lietuvai atstovavo visų šalies universitetų ir Vilniaus bei Kauno kolegijų studentai. Lietuvos delegacijos meno kolektyvai parengė tris jungtines koncertines programas. Renginį stebėjo 10 000 žiūrovų. Šiam projektui įgyvendinti iš Kultūros tarybos gauta 7000 Eur.

Ariogalos Dubysos slėnyje vyko XXVIII tradicinis Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“, rengiamas Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir laisvės kovų dalyvių veiklai, prasmingiems Lietuvos istorijos įvykiams prisiminti. Renginys vyko dvi dienas (pirmoji – Jaunimo diena, antroji – Susitikimų diena) ir subūrė iki 5000 žmonių iš visų Lietuvos savivaldybių. „Misija Sibiras“ ekspedicijos dalyviai parodė ekspedicijoje sukurtą filmą, giedojo jungtinis 700 dalyvių tremtinių choras.

Renginių viešinimas. Apie LNKC renginius buvo skelbta LRT informacinėse žinių laidose: „Labas rytas, Lietuva“, „Panorama“, „Laba diena, Lietuva“, LRT „Lituanicos“ informacinėse laidose „Pasaulio lietuvių žinios“, Lietuvos radijo informacinėse laidose, LNK „Žiniose“. Pranešimai apie renginius viešinami interneto dienraščiuose „Delfi.lt“, „Lrytas.lt“, „Diena.lt“, „Bernardinai.lt“, „Lzinios.lt“, „15min.lt“, „Regionunaujienos.lt“, „Lrt.lt“, „Respublika.lt“, „Alkas.lt“, naujienų agentūrose BNS, ELTA, transliuojami Lietuvos radijo laidose „Ryto garsai“ „Ryto Allegro“ ir kitose informacinėse žinių laidose. Lietuvos dainų šventės reklaminis vaizdo klipas transliuotas LRT kanalu.

Organizuotos keturios spaudos konferencijos, skirtos 2018 m. Lietuvos dainų šventei pasirengti: „100 dienų iki Dainų šventės“, „Šimtmečio dainų šventė: dalyvių sauga ir sveikatos priežiūra“, neeilinė spaudos konferencija Dainų šventės dalyvių maitinimo tema bei konferencija paskutinėms Dainų šventės aktualijoms pristatyti.

Tarptautinėje mugėje „Adventur“ „Litexpo“ rūmuose pristatytas ir viešintas didžiausias valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo renginys – Dainų šventė „Vardan tos...“. Inicijuotas Dainų šventės projektas „Šimtmečio žygis per Lietuvą“. Aštuonis šalies miestus ir miestelius lankęs žygis skelbė žinią apie svarbiausią šimtmečio renginį ir kvietė visame pasaulyje gyvenančius lietuvius liepos 6-ąją drauge giedoti „Tautišką giesmę“. Vilniaus knygų mugėje „Litexpo“ rūmuose pristatyta interneto svetainėse „Lnkc.lt“ ir „Dainusvente.lt“ bei socialiniame tinkle „Facebook“ skelbiama informacija, pristatanti renginius, seminarus, leidinius, Dainų šventės renginius, šventės aktualijas bei naujienas. Lietuvos dainų šventės renginius tiesiogiai transliavo LRT televizija.

2018 m. LNKC organizavo 36 didelius ir 85 mažesnius renginius*:* Lietuvos dainų šventę „Vardan tos...“ (15 renginių), apdovanojimus ir konkursus „Aukso paukštė“ (12), „Aukso vainikas“ (11), „Sidabro vainikėlis“ (9); regionines šventes: folkloro – Raudondvaryje, Kauno r., teatro – Telšiuose, vokalinių ansamblių – Linkuvoje, Pakruojo r., Lietuvos vakarų krašto dainų šventę Klaipėdoje (4); respublikinį vyresniųjų šokių grupių konkursinį sambūrį „Iš aplinkui“ (1), respublikinį mokyklų šokių festivalį „Šokių vaivorykštė“ (1), mėgėjų teatro aljanso NEATA festivalį „Baltijos skrydis“ (1), tautinių, baltų genčių kostiumų pristatymus (14), lėlių teatrų šventę „Molinuko teatras“ (11), Lietuvos mėgėjų teatro šventę „Tegyvuoja teatras“ (1), Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydį „Su Lietuva širdy“ (1), Lietuvos berniukų chorų festivalį-akciją „Berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“ (4), Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų chorų festivalį (1), suaugusiųjų mėgėjų teatrų apžiūrą-šventę „Atspindžiai“ (8), Lietuvos pučiamųjų instrumentų orkestrų čempionatą (10), tarptautinį instrumentinį folkloro festivalį „Griežynė (16), tradicinių muzikantų koncertą Vilniuje, tradicinius šokius populiarinantį konkursą „Visa mokykla šoka“ (1), Baltijos šalių studentų dainų ir šokių festivalį „Gaudeamus“ (2).

10 renginių, LR kultūros ministro įsakymu, įtraukti į Lietuvoje rengiamų tęstinių prioritetinių mėgėjų meno renginių sąrašą.

Renginiai pritraukė 56 617 dalyvių, 199 558 žiūrovus.

KULTŪROS CENTRŲ DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS

Kultūros centrų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo veikloms išleista išleista 76 088 Eur.

LNKC daugelį metų organizuoja jau tradiciniais tapusius seminarus, kursus, ugdančius mėgėjų meno kolektyvų vadovų, etninės kultūros specialistų profesines kompetencijas. Siekiant įgyvendinti vieną įstaigos prioritetinių veiklos krypčių – tobulinti kultūros specialistų, etninės kultūros bei mėgėjų meno pakraipos metodininkų, kolektyvų vadovų, meistrų, veiklos organizatorių mokymą ir kvalifikacijos kėlimo sistemos kūrimą, surengti beveik visų žanrų specialistų tobulinimosi seminarai, turintys tiesioginę įtaką mėgėjų meno kolektyvų meninio lygio kėlimui. Sustiprinus LNKC funkcijas kultūros darbuotojų tobulinimosi srityje, ne tik padaugėjo besitobulinančių specialistų – kultūros centrų direktorių, kultūros administratorių, renginių režisierių, renginių vedėjų, mėgėjų meno kolektyvų vadovų ir kt., bet ir išsiplėtė seminarų organizavimo geografija. Specialistų poreikis kelti kvalifikaciją yra didelis.

Rengiant seminarą ar kursus pasitelkiama kultūros, meno šakų, žanrų kolektyvų ekspertų, konsultantų, tyrinėtojų, edukologų, žymių kultūros vadybos, darbo organizavimo, viešinimo, psichologinio klimato kūrimo ir kitų sričių specialistų pagalba.

Kultūros administratorių seminarai. Surengti du respublikiniai kultūros administratorių seminarai Dubingiuose. Trijų dienų kvalifikacijos tobulinimo kultūros centrų direktorių, pavaduotojų seminare „Kultūros centrai šiandienos visuomenės kontekste“ dalyvavo 105 kultūros specialistai iš 50 Lietuvos savivaldybių. Diskutuota Lietuvos šimtmečio dainų šventės, kultūros politikos aktualijų klausimais. Pasitinkant Pasaulio lietuvių bendruomenių metus, apžvelgtas kultūros vaidmuo tapatybei bei lietuvių kultūros puoselėjimo tradicijai išeivijoje išsaugoti, nagrinėtas asmens duomenų apsaugos reglamentas, pristatytos naujojo Darbo kodekso nuostatos ir kt. Lietuvos savivaldybių kultūros skyrių vedėjų, švietimo kultūros skyrių pavaduotojų, atsakingų už kultūrą, seminaras „Asmenybę, visuomenę, tapatybę kuriantis kultūros vaidmuo“ pritraukė 55 dalyvius.

Trečius metus rengiamas kultūros centrų direktoriams, kultūros vadovams skirtas tęstinių kūrybiškumo ugdymo ir kvalifikacijos tobulinimo seminarų ciklas „Kultūros vadovų kūrybinė akademija“ grindžiamas visą gyvenimą trunkančiu mokymusi, siekiu skatinti kūrybiškumą, ugdyti šiuolaikiškus kultūros centro vadovus ir administratorius, jame diskutuojama apie kultūros centrų padėtį, ieškoma būdų, kaip aktyvinti kultūrą savo regionuose, kūriami įvairūs bendradarbiavimo projektai. 72 akademinių valandų kūrybiškumo ugdymo kursus lankė 40 dalyvių iš 16 savivaldybių.

Mėgėjų meno specialistų seminarai. Zamokėlių kaime (Molėtų r.) kartu su Lietuvos chorų sąjunga surengti XVI chorų vadovų kvalifikacijos kėlimo kursai „Vasaros akademija“. Penkių dienų kursuose dalyvavo 80 chorų vadovų iš visos Lietuvos. Kursams vadovavo prof. Vytautas Miškinis, berniukų ir jaunuolių choro „Ąžuoliukas“ meno vadovas. Paskaitas skaitė ir praktinius mokymus vedė lektoriai iš užsienio (Inessa Bodiako – Baltarusijos muzikos akademijos profesorė, Dirigavimo katedros vedėja ir choro studijos vadovė) ir Lietuvos.

Jungtiniame Lietuvos vaikų chore dalyvavo 250 vaikų, atstovaujančių 33 ugdymo ir kultūros įstaigoms, iš 27 miestų ir miestelių (Alvito, Birštono, Didžiasalio, Dovilų, Endriejavo, Gargždų, Joniškio, Juodupės, Kretingalės, Lukšių, Marijampolės, Obelių, Panevėžio, Plungės, Rokiškio, Sintautų, Šakių, Šalčininkų, Švenčionėlių, Švenčionių, Užupio, Viekšnių, Vilkaviškio, Vilkijos, Vilniaus, Virbalio, Visagino). Sausio–kovo mėnesiais Gargždуose, Šakiuose, Visagine, Vilniuje surengtas 21 seminaras (126 akademinių valandų kursai) vaikų chorų vadovams ir muzikos mokytojams. Dalyvavo 207 žmonės. Spalio–gruodžio mėnesiais 11 seminarų (66 akademinės valandos) chorų vadovams ir muzikos mokytojams surengta Gargždуose, Šakiuose, Visagine, Naujojoje Akmenėje. Dalyvavo 143 žmonės.

Jungtinio Vilniaus jaunučių choro kvalifikacijos kėlimo kursuose (15 akademinių valandų) dalyvavo Vilniaus m. jaunučių chorų vadovams, o dainavimo kursuose vaikams dalyvavo. Dalyvavo 56 žmonės.

Interpretavimo kursai Kauno vokalinio ansamblio „Acusto“ bazėje subūrė 40 dalyvių, dr. Arvydo Girdzijausko vadovaujama Vaikų chorų kūrybinė laboratorija Klaipėdoje – 120 vadovų.

Utenoje surengti du vaikų šokių grupių vadovų seminarai (20 dalyvių; 24 dalyviai, 32 iliustratoriai). Panevėžyje surengti šokio „Kraičio drobelės“ mokymai (7 dalyviai, 12 iliustratorių), Vilniuje – šokio „Putinų žydėjimas“ mokymai (5 dalyviai, 18 iliustratorių). Liaudies instrumentų ansamblių ir orkestrų, skudučių ansamblių, chorų, vokalinių ansamblių vadovų seminare „Ansamblių vakaro repertuaro ypatumai“ Klaipėdoje dalyvavo 13 vadovų.

Kanklių koncerto „Skambėkite, kanklės“ seminaras programos interptetacijos, meninio išpildymo, ansambliavimo klausimams aptarti vyko keturiuose miestuose: Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje, Vilniuje. Surengti praktiniai ir teoriniai mokymai, 4 baigiamieji koncertai. Kiekviename krašte dalyvavo kanklių ansambliai ir jų pedagogai, atrinkti dalyvauti Dainų šventės „Skambėkite kanklės“ koncerte. Iš viso seminare dalyvavo 92 klausytojai.

Respublikiniai choreografų ir šokių mokytojų kasmečiai kursai vyko Birštone. Juose dalyvavo per 162 choreografijos atstovų, dėstė12 baletmeisterių, išmokyta 18 sceninių šokių, aptarta 2018 m. dainų šventės Šokių diena. Kursų dalyviams išplatinta nauja knyga „Lietuviškojo tautinio šokio choreografai“. LNKC surengtas praktinis seminaras Šokių dienos programos jungtinėms aikštės kompozicijoms mokyti. Dalyvavo jaunimo, merginų, vyresniųjų ir pagyvenusiųjų šokių grupių 138 vadovai.

Kartu su Lietuvos choreografų asociacija surengtas teorinis-praktinis seminaras „Lietuvos liaudies šokio scenizavimo tendencijos“ Vilniuje, pritraukęs 75 dalyvius – choreografijos žanro ekspertus-konsultantus, šokių ansamblių ir studijų vadovus.

Bendradarbiaujant su Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Teatro katedra, surengti 7 mėgėjų teatro srities tęstiniai seminarai Klaipėdoje: kaimų, miestelių mėgėjų teatrų režisieriams „Nuo analizės iki spektaklio“ (12 dalyvių); miestų ir rajonų centrų mėgėjų teatrų režisieriams „V. Masalskio vaidybos ir režisūros kūrybinė laboratorija“ (64 dalyviai); renginių režisieriams „Nuo scenarijaus iki renginio“ (78 dalyviai); teatrų ir renginių režisieriams, aktoriams „Sceninis kalbėjimas – artikuliacija, logika, paveikumas“ (99 dalyvis); Tradicinis veiklos apžvalgos seminaras ir Dainų šventės Teatro dienos aptarimas Vilniuje (72 dalyviai); mėgėjų teatrų režisieriams „Tradicija kuria ateitį“ Anykščiuose (31 dalyvis), „Dainų šventei „Vardan tos...“ artėjant“ Vilniuje, 102 dalyviai. Seminarai pritraukė 457 dalyvius.

Rengiantis Europos pučiamųjų orkestrų instrumentų (*Brass Band*) čempionatui, Palangoje organizuoti orkestrų vadovų kursai, kuriuose dalyvavo 42 vadovai.

Etninės kultūros (nematerialaus kultūros paveldo) specialistų seminarai. Respublikinis savivaldybių etninės kultūros centrų darbuotojų, rajonų etninės kultūros metodininkų, nacionalinių, regioninių parkų etnografų

(kultūrologų), tautodailininkų sąjungos skyrių vadovų seminaras – svarbiausias nuo 1994 m. organizuojamas šalies renginys, kuriame formuojami ir aptariami etninės kultūros išsaugojimo ir plėtros tikslai bei uždaviniai, koordinuojamos veiklos kryptys, supažindinama su kultūros politikos nuostatomis, valstybinėmis programomis, kitais etninės kultūros apsaugos ir plėtros sričių teisės aktais, pristatomi naujausi kultūros paveldo mokslo tyrimai, sudaromos sąlygos tobulinti teorines etninės kultūros sričių žinias, kai kurias iš jų įtvirtinti per praktinius mokymus, keistis nuomonėmis, visapusiškai plėsti akiratį. Seminare aptariamos būsimos veiklos idėjos, gairės, jis padeda numatyti būdus, kaip aktualizuoti, pritaikyti bei naudoti tradicinį paveldą nūdienos kultūroje, kaip jį integruoti į dabarties gyvenseną. Seminaras kasmet rengiamas vis kitoje savivaldybėje, todėl jo dalyviai turi galimybę susipažinti su vietos etninės kultūros darbo specifika, problemomis, perimti patirtį, pažinti to krašto tradicinės kultūros vertybes bei kultūrinę ir geografinę Lietuvos įvairovę. 2018 m. seminaras „Žmogus – žmogui, visuomenei, Tėvynei“ vyko Dubingiuose, Molėtų r. Jame dalyvavo 90 specialistų. Jie turėjo galimybę gauti naujos informacijos, plėsti kultūrinę kompetenciją, paskatinimą ieškoti naujų paveldo gaivinimo, pritaikymo dabarčiai veiklos formų ir pan.

2018 m. folkloro specialistai surengė 11 seminarų, pritraukusių 721 dalyvius. Vyko folkloro ansamblių vadovų seminaras, skirtas pasirengti Folkloro dienos programai (200 dalyvių). Siekiant sudaryti galimybes tobulinti etninės kultūros žinias, jų reikšmės ugdymo procesuose suvokimą, stiprinti folkloro, jo atlikimo tradicijų tęstinumą bei pasirengti Lietuvos vaikų ir moksleivių – liaudies kūrybos atlikėjų – konkursui „Tramtatulis“, bendradarbiaujant su Telšių r. kultūros centru surengti dviejų dienų Žemaitijos regiono teoriniai ir praktiniai mokymai „Tramtatulio“ akademija“ pradedantiesiems vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių vadovams, kultūros darbuotojams, mokytojams (45 dalyviai iš 15 savivaldybių). Plečiant vaikų folkloro ansamblių kokybinį ir kiekybinį augimą, bendradarbiaujant su kryptingai dirbančiais vaikų folkloro ansamblių vadovais, Vilniuje surengtas 1 dienos seminaras „Vaikų dainuojamojo folkloro kūrybinė laboratorija“ Aukštaitijos regiono ir Vilniaus miesto vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių vadovams (30 dalyviai iš 10 savivaldybių).

Surengti tradicinio šokio sklaidai, jo gaivinimui skirti teoriniai-praktiniai seminarai Vilniuje: šokių mokymai tradicinius šokius populiarinančių mokyklų konkurso „Visa mokykla šoka“ dalyviams (68 dalyviai iš 37 savivaldybių), akcijos „Visa Lietuva šoka“ organizatoriams ir dalyviams (60 dalyvių iš 38 savivaldybių), tradicinės polkos mokymai „Tradicinės polkos varijavimo galimybės“, kuriuose dalyvavo per 100 šokėjų. Marijampolėje ir Varėnoje surengti teoriniai-praktiniai seminarai „Choreografinis folkloras nūdienos regionuose“ Suvalkijos ir Dzūkijos regionų folkloro ir šokių ansamblių vadovams (40 dalyvių iš 8 savivaldybių); šokių mokymai Kauno, Šiaulių miestuose (135 dalyviai).

Visagine 18 kartą vyko keturių dienų Tradicinio etnomuzikavimo kursai (grojimo dūdmaišiu, cimbolais, mažuoju būgneliu, armonika, smuiku), į kuriuos susirinko 43 dalyviai iš 12 savivaldybių.

Utenos r., Leliūnuose, Vytauto Valiušio keramikos muziejuje, vyko tarptautinis teorinis ir praktinis keramikos seminaras-simpoziumas. 19 dalyvių iš Lietuvos, Latvijos, Japonijos, Uzbekistano susipažino su įvairių šalių keramikos ypatumais, surengė atsivežtinių ir vietoje sukurtų darbų parodą.

Surengti du tautinių ir baltų genčių kostiumų specialistams skirti seminarai: „Baltų genčių kostiumai: rekonstrukcija, gamyba ir dėvėsena“ (40 dalyvių); „Lietuvių tautinis kostiumas: rekonstrukcija, gamyba ir dėvėsena“ (51 dalyvis). Seminarų metu dalyviai pakėlė kvalifikaciją, dalijosi darbine patirtimi, diskutavo susijusiais klausimais. LNKC specialistai sužinojo, su kokiomis problemomis susiduria kostiumų gamintojai, kolektyvų vadovai, kiti susiję asmenys.

Vykdant Nematerialaus kultūros paveldo sąvado programą surengti trys seminarai (respublikinis ir trys regioniniai): Aukštaitijos regionui Ukmergėje (31 dalyvis); Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos regionams Kelmėje (37 dalyviai); Suvalkijos ir Dzūkijos regionams Prienuose (24 dalyviai). Respublikinis seminaras vyko Dubingiuose, Molėtų r. (60 dalyvių iš 37 savivaldybių). Iš viso seminarai pritraukė 152 dalyvius.

LNKC darbuotojai yra aukštos kvalifikacijos savo sričių žinovai, tyrinėtojai, metodikų rengėjai ir praktinių įgūdžių turėtojai, jie nuolat kviečiami skaityti paskaitų ir vesti pratybų savivaldybių kultūros, švietimo ir kitų įstaigų rengiamuose seminaruose, mokymuose, viešuose renginiuose. Skaityta apie 38 paskaitos kultūros darbuotojams (kultūros centrų vadovams, kultūros skyrių vedėjams, meno kolektyvų vadovams), švietimo darbuotojams, kaimo turizmo sodybų savininkams, verslininkams ir kt. Dalyvauta įvairių televizijų, radijų laidose. Specialistai nuolat raštu arba žodžiu konsultuoja suinteresuotus asmenis savo kompetencijos klausimais LNKC ar regionuose. Dalis tokių priemonių planuojamos, dalį padiktuoja išorės poreikis.

Iš viso surengta 43 seminarai ir kursai, kuriuose dalyvavo 2597 specialistų, išduota 2080 pažymėjimų. Seminarai vyko 21-oje savivaldybėje: Molėtų, Birštono, Utenos, Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Marijampolės, Molėtų, Šiaulių, Visagino, Plungės, Prienų, Ukmergės, Varėnos, Kelmės, Visagino, Palangos, Šakių, Naujosios Akmenės, Klaipėdos r. Sistemingas, nuoseklus darbas kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo srityje didina šios veiklos poreikį, garantuoti Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programos ištekliai sudaro tam galimybes.

LEIDYBA

Nuo 1988 m. leidžiamas periodinis dvimėnesinis kultūros ir mokslo žurnalas „Liaudies kultūra“, skirtas Lietuvos kultūros paveldo, tradicijų tyrimams bei šiuolaikinėms profesionaliosios, mėgėjų kultūros ir gyvosios tradicijos raiškos formoms pristatyti ir aptarti. Per metus išleisti šeši žurnalo numeriai po 12 spaudos lankų. Leidinyje skelbiami mokslo straipsniai, kultūrologiniai esė, pokalbiai, su „Skaitymų“ ir „Kitų kultūrų“ rubrikomis skelbiami aktualūs užsienio autorių vertimai, publikuojami unikalūs sakytinės istorijos šaltiniai, aptariamos gyvosios tradicijos raiškos formos Lietuvos regionuose skelbiami knygų pristatymai ir recenzijos. 2018 m. žurnale sukurtos rubrikos „Valstybės atgavimo šimtmečiui“ ir „Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadas“, publikacijomis paminėti Simono Daukanto ir Aldolfo Ramanausko-Vanago metai. Žurnalas spalvotas, gausiai iliustruotas archyvinėmis ir dabarties tradicijas dokumentuojančiomis fotografijomis, profesionaliojo ir liaudies meno kūrinių reprodukcijomis. Skyriuje „Mokslo darbai“ skelbiami humanitarinių, socialinių, gamtos mokslo atstovų straipsniai yra recenzuojami, įtraukti į mokslo duomenų bazę „Lituanistika“. Žurnale spausdinta 18 mokslo (tris perengė „Liaudies kultūros“ redakcijos darbuotojai) ir 12 mokslo populiarinimo straipsnių. Žurnalo redakcija vykdė projektą „Etninės kultūros paveldas ir gyvoji tradicija: problemos, tyrimai, interpretacijos IV“ (dalinė finansinė Kultūros rėmimo fondo parama – 9 000 Eur), VšĮ Pasaulio lietuvių dainų šventės fondas žurnale vykdė projektą „Tradicinės kultūros tąsa, kaita ir kartotė šiuolaikinėje kultūroje V“. Projektai prisidėjo prie valstybės vykdomos kultūros politikos, siekio išsaugoti tautos materialų ir nematerialų kultūros paveldą, pozityvios šiuolaikinės kultūros raidos skatinimo, tautinės tapatybės bei pilietiškumo ugdymo. 2018 m. redakcija inicijavo keturis viešus renginius, skirtus plačiajai visuomenei (minėtas žurnalo 30-metis, rengtos žurnalo autorių paskaitos ir diskusijos).

LNKC leidiniams parengti ir išleisti panaudota 16 222 Eur. Išleisti 6 „Liaudies kultūros“ žurnalo numeriai, du naujų kūrinių rinkiniai „Salve mater“ (dainos mišriems chorams, vokaliniams ansambliams), „Užaugo liepa“ (dainos lygių balsų chorams, vokaliniams ansambliams), enciklopedinis žinynas „Lietuvių tautinio šokio choreografai“, taikomųjų publikacijų serijos „Gyvoji tradicija“ kompaktinė plokštelė „Atvažiuoja Kalėdos“, kompaktinė plokštelė „Lietuvių choro muzikos antologija, VII tomas“, tarptautinio instrumentinio folkloro festivalio dalyvių įrašai „Griežynė 2018“, kūrinių birbynėms solo ir ansambliams kompaktinė plokštelė „Lietuviška birbynė“. Etninės kultūros skyriaus specialistai parengė ir savivaldybių lėšomis išleido dvi serijos „Lietuvių liaudies instrumentinė muzika“ kompaktines plokšteles: „Joniškio krašto tradiciniai muzikantai“, „Ignalinos krašto tradiciniai muzikantai“ ir dvi serijos „Dainos iš visos Lietuvos“ kompaktines plokšteles: „Druskininkų savivaldybės Vieciūnų folkloro ansamblis“, „Užaugau pas tėvelį“ (Kauno rajono Igakiemio apylinkių dainos). Iš viso išleista 8 kompaktinės plokštelės.

Specialiosiomis lėšomis išleista 7 Dainų šventės „Vardan tos...“ renginių DVD įrašai: Ansamblių vakaras „Tėvyne mūsų“, Dainų diena „Vienybė težydi“, Šokių diena „Saulės rato ritimai“, pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertas „Vario audra“, kanklių koncertas „Skambėkite, kanklės“, vokalinių ansamblių koncertas „Dėl žalio ąžuolyno“, Dainų diena Kaune. Taip pat 360 laipsnių kampu nufilmuoti keturi Dainų šventės vaizdo klipai (2 dainų dienos, 1 šokių, 1 folkloro) ir paskelbti socialiniame tinkle „Youtube“. Jie bus naudojami interaktyviuose Dainų šventės pristatymuose, pasitelkiant LED ekranus ir virtualios realybės akinius. Rėmėjų lėšomis sukurtas Dainų šventės tradiciją pristatantis anonsas, kuris bus naudojamas įvairiuose renginiuose, parodose Lietuvoje ir užsienyje.

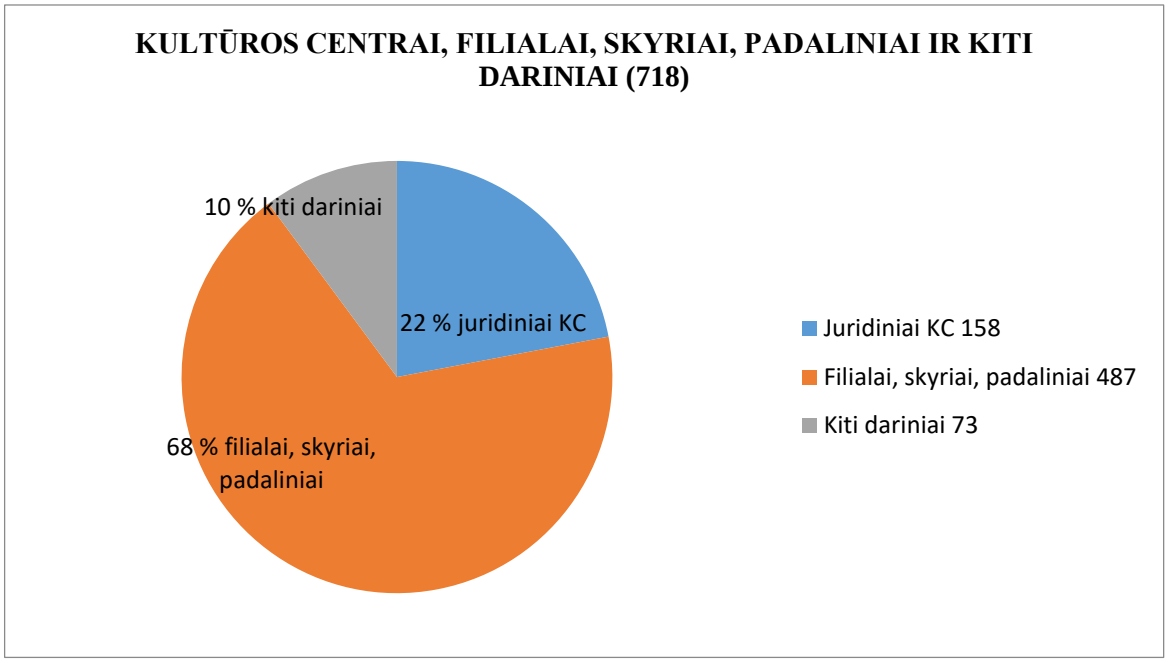
Išleisti Dainų šventės „Vardan tos“, Lietuvos moksleivių liaudies dailės konkurso „Sidabro vainikėlis“ baigiamosios parodos, Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo sąvado informaciniai bukletai, Lietuvos liaudies dailės konkurso „Aukso vainikas“ ir Dainų šventės Liaudies meno parodos katalogai, Dainų šventės dalyvių atmintinė.

Parengti ir LNKC interneto tinklalapyje paskelbti trys elektroniniai informaciniai leidiniai: 2018 m. planuojami mėgėjų meno kolektyvų renginiai (tarptautiniai, respublikiniai, regioniniai, rajoniniai) Lietuvoje,

2018 m. mėgėjų teatro renginiai Lietuvoje, „Lietuvos teatrai: lėlių, vaikų, jaunimo, suaugusiųjų“. 2018 m. parengta ir išleista 29 leidiniai.

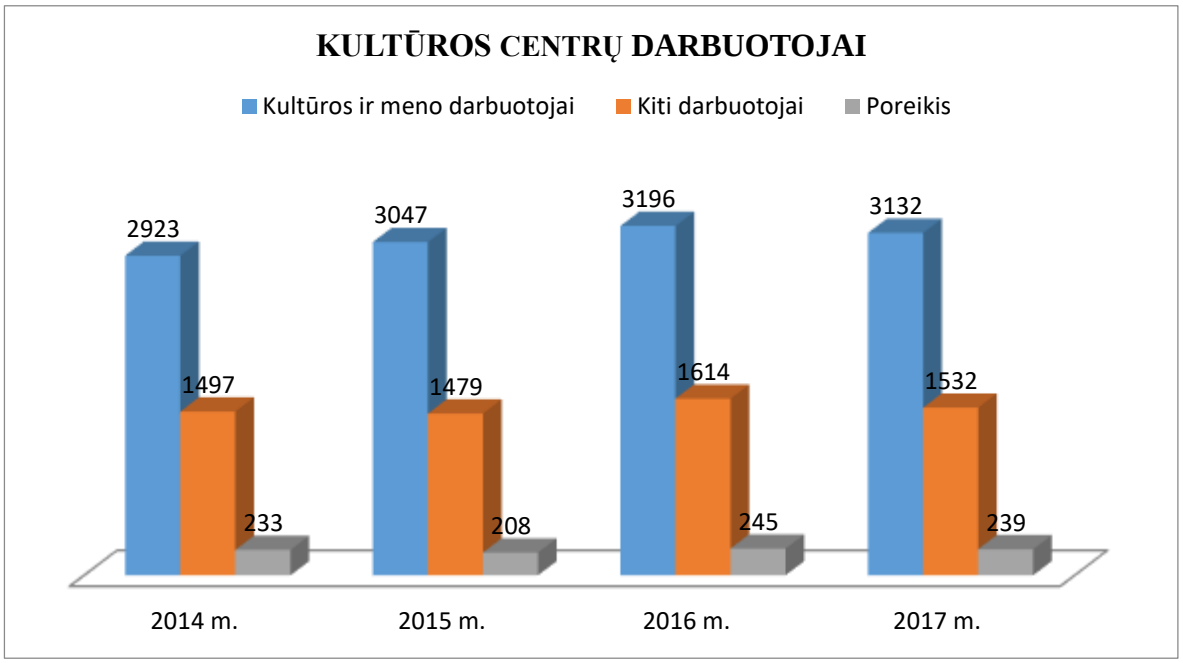
BENDRADARBIAVIMO IR PARTNERYSTĖS SU SAVIVALDYBĖMIS STIPRINIMAS

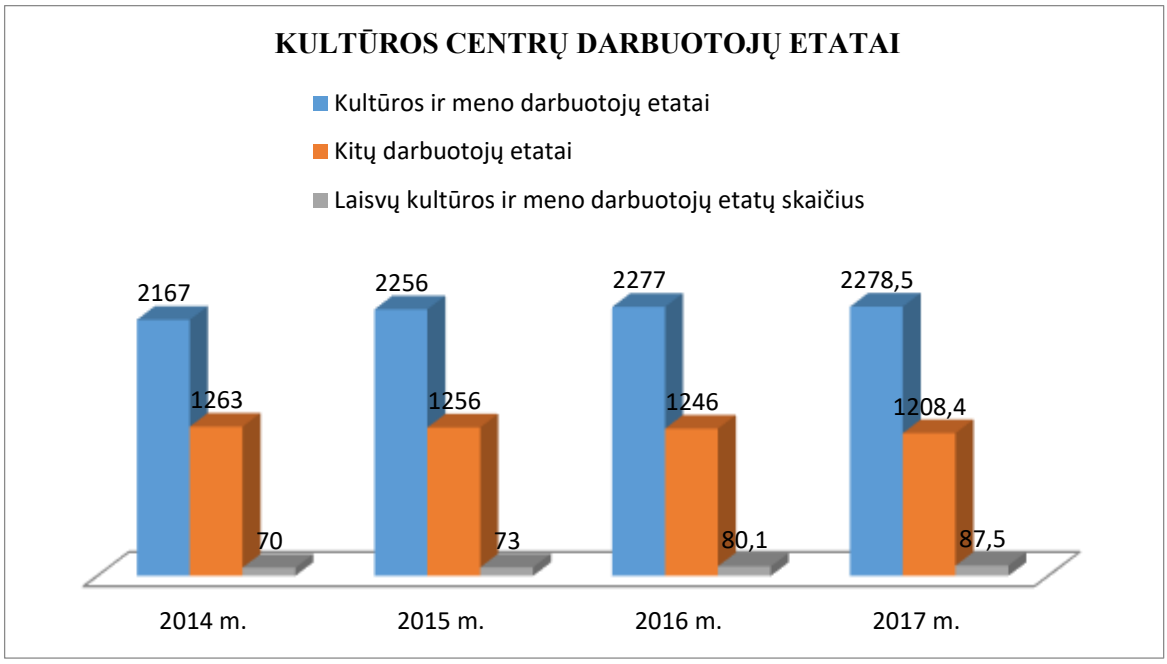
Lietuvos kultūros centrų ir jų filialų statistinės ataskaitos. LNKC renka, sistemina ir apibendrina Lietuvos kultūros centrų ir jų filialų statistines ataskaitas (bendros žinios, pastatai, materialinė bazė, darbuotojai, kolektyvai, dalyviai, veikla, lėšos). Lietuvoje veikia 158 juridiniai kultūros centrai, 74 filialai, 413 skyrių ir padalinių, 73 kiti dariniai (iš viso 718).

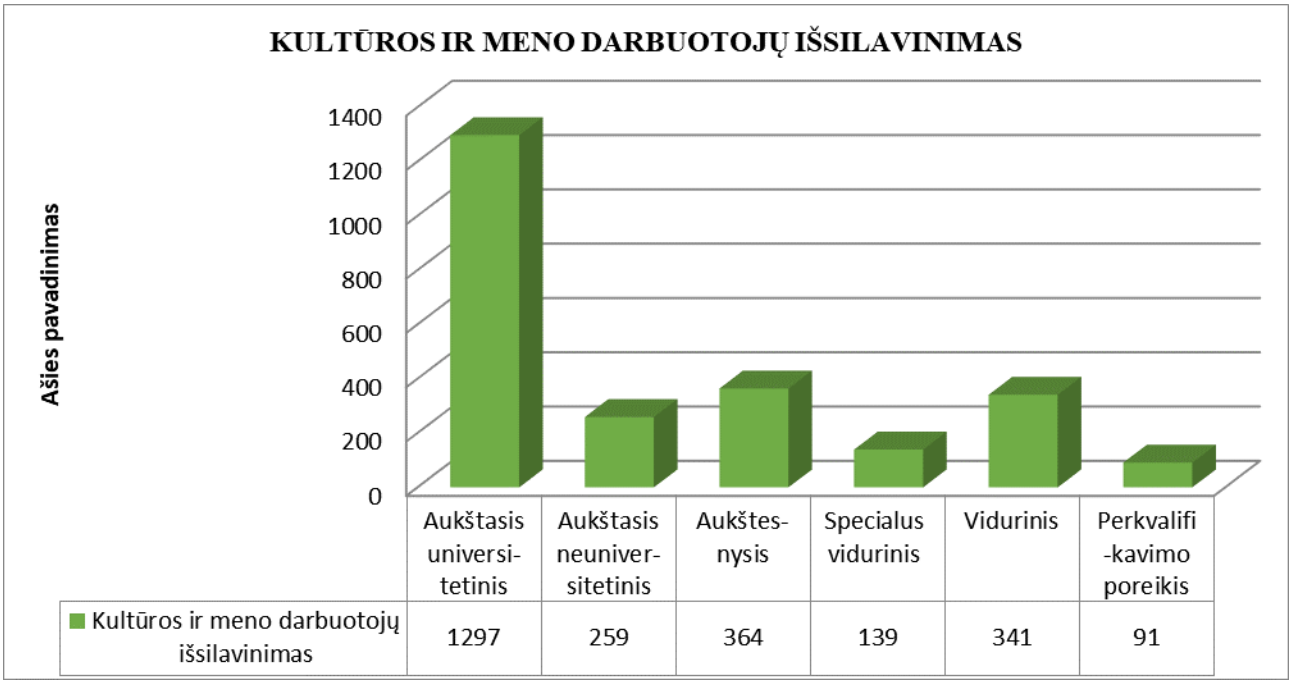

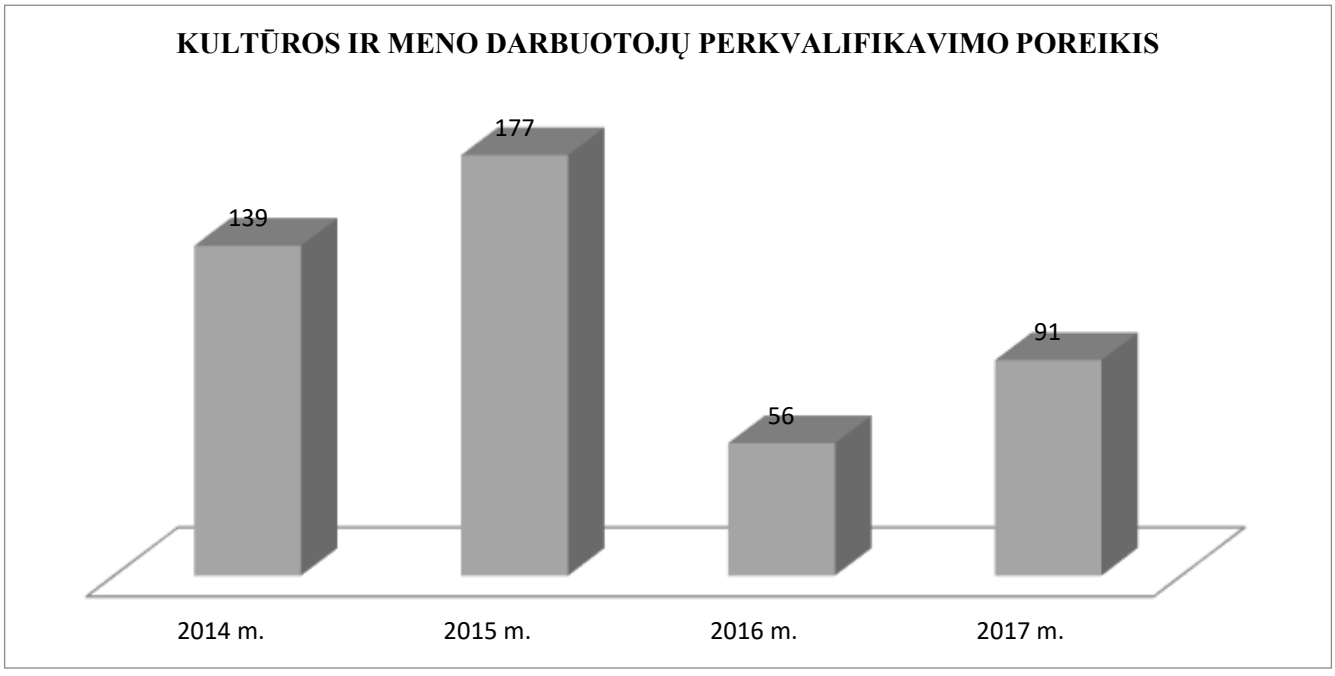
Kultūros centruose dirba 4690 darbuotojų, iš jų 3132 – kultūros ir meno darbuotojai, iš viso yra 3448,5 etato, iš jų 2278,5 – kultūros ir meno darbuotojų. 2017 m. 17 darbuotojų suteikta I kvalifikacinė klasė, 10 – II, 91 – III; iš viso suteikta: 108 darbuotojams – I kvalifikacinė klasė, 143 – II, 371 – III. Atestacijoje nedalyvavo Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Vilniaus miestai; Akmenės, Alytaus, Anykščių, Biržų, Ignalinos, Kaišiadorių, Kupiškio Lazdijų, Mažeikių, Molėtų, Pasvalio, Rokiškio, Skuodo, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Tauragės, Trakų, Vilkaviškio, Vilniaus, Zarasų rajonai; Birštono, Druskininkų, Kalvarijos, Marijampolės, Neringos, Rietavo, Visagino savivaldybės.

Kultūros ir meno darbuotojų laisvų etatų yra 87,5; kultūros ir meno darbuotojų specialistų poreikis – 238,5 etato. Kultūros centruose kultūros ir meno darbuotojai sudaro 66,8 proc., kiti – 32,7 proc. darbuotojų.

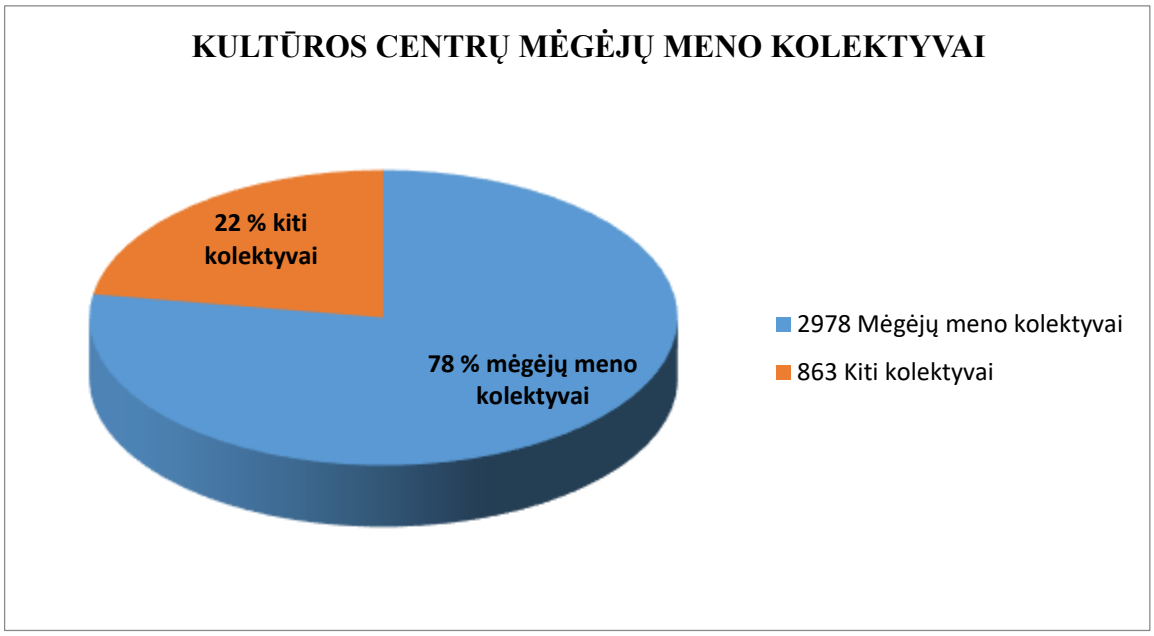

KULTŪROS CENTRŲ DARBUOTOJAI
Kultūros ir meno darbuotojai
Kiti darbuotojai
Poreikis
2923
1497
233
3047
1479
208
3196
1614
245
3132
1532
239
2014 m.
2015 m.
2016 m.
2017 m.

KULTŪROS CENTRŲ DARBUOTOJŲ ETATAI
Kultūros ir meno darbuotojų etatai
Kitų darbuotojų etatai
Laisvų kultūros ir meno darbuotojų etatų skaičius
2167
1263
70
2256
1256
73
2277
1246
80,1
2278,5
1208,4
87,5
2014 m.
2015 m.
2016 m.
2017 m.

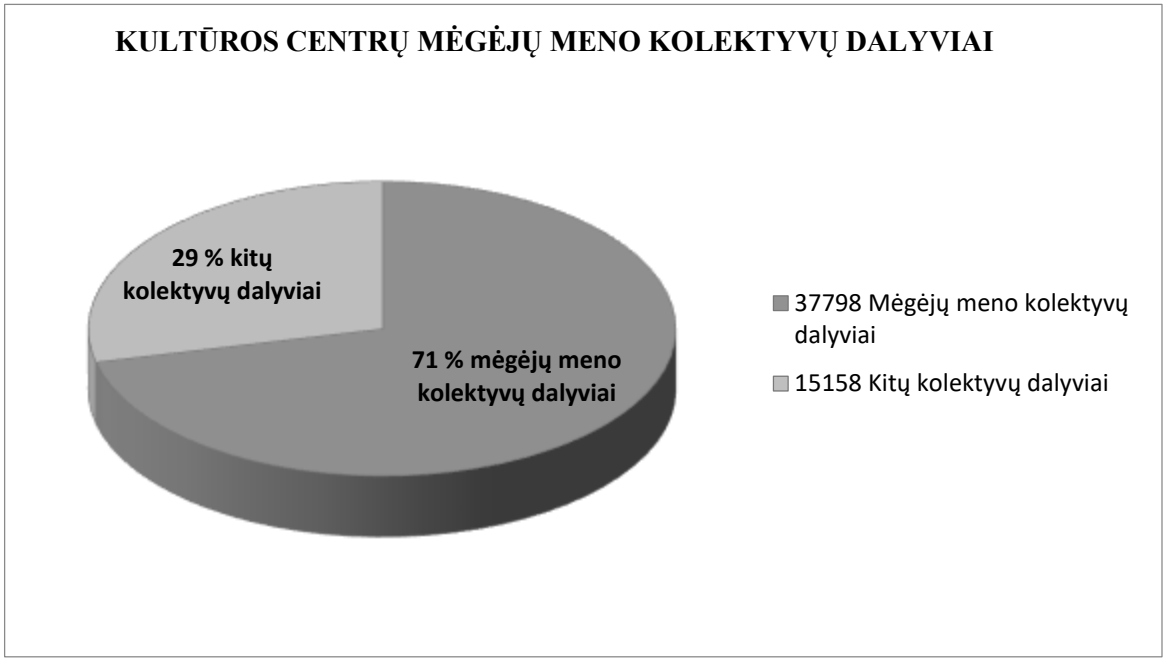

KULTŪROS IR MENO DARBUOTOJŲ IŠSILAVINIMAS
Ašies pavadinimas
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
Aukštasis universi-tetinis
Aukštasis neuniver-sitetinis
Aukštes-nysis
Specialus vidurinis
Vidurinis
Perkvalifi-kavimo poreikis
Kultūros ir meno darbuotojų išsilavinimas
1297
259
364
139
341
91

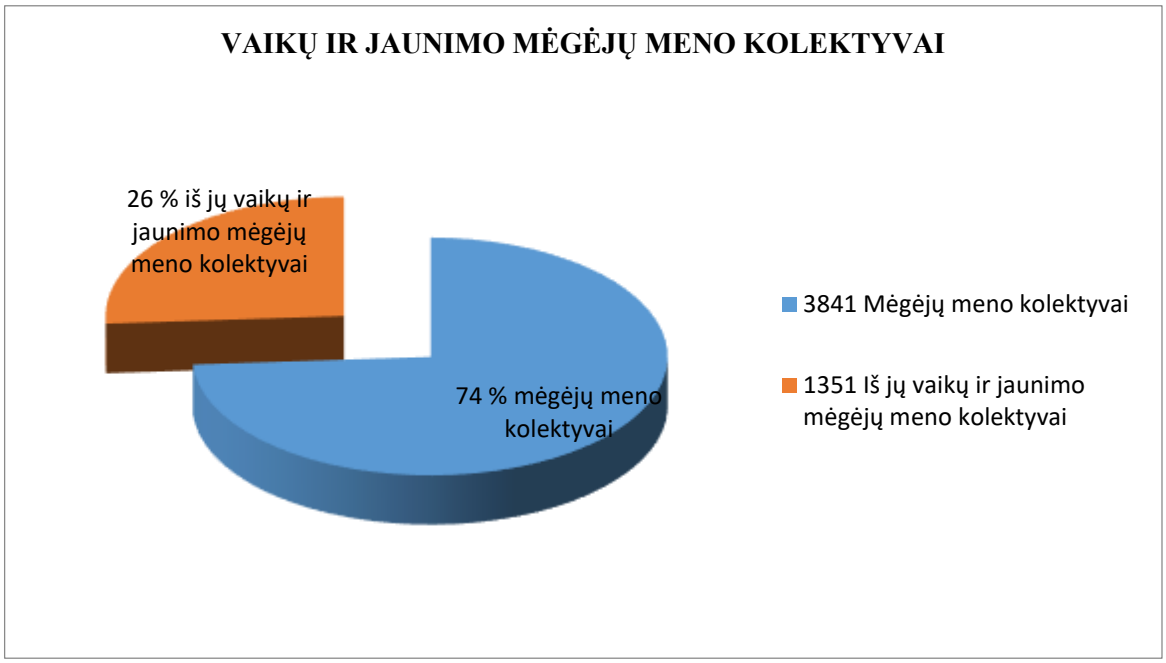

KULTŪROS IR MENO DARBUOTOJŲ PERKVALIFIKAVIMO POREIKIS
139
177
56
91
2014 m.
2015 m.
2016 m.
2017 m.

Bendras kultūros centrų kolektyvų skaičius (su studijomis ir būreliais) – 3841, narių – 52 956, iš jų vaikų ir jaunimo – 1351 kolektyvas, 20 873 nariai.

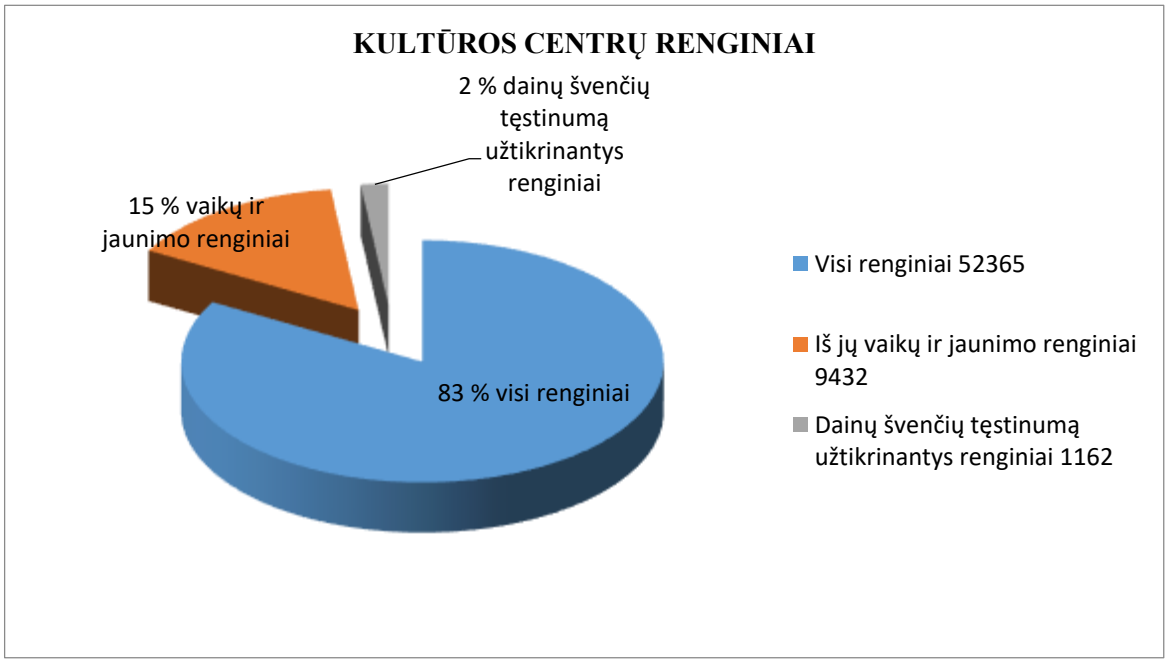

Mėgėjų meno kolektyvų (be studijų ir būrelių) yra 2978, jų narių – 37 798, iš jų vaikų ir jaunimo kolektyvų – 825, narių – 12 140.

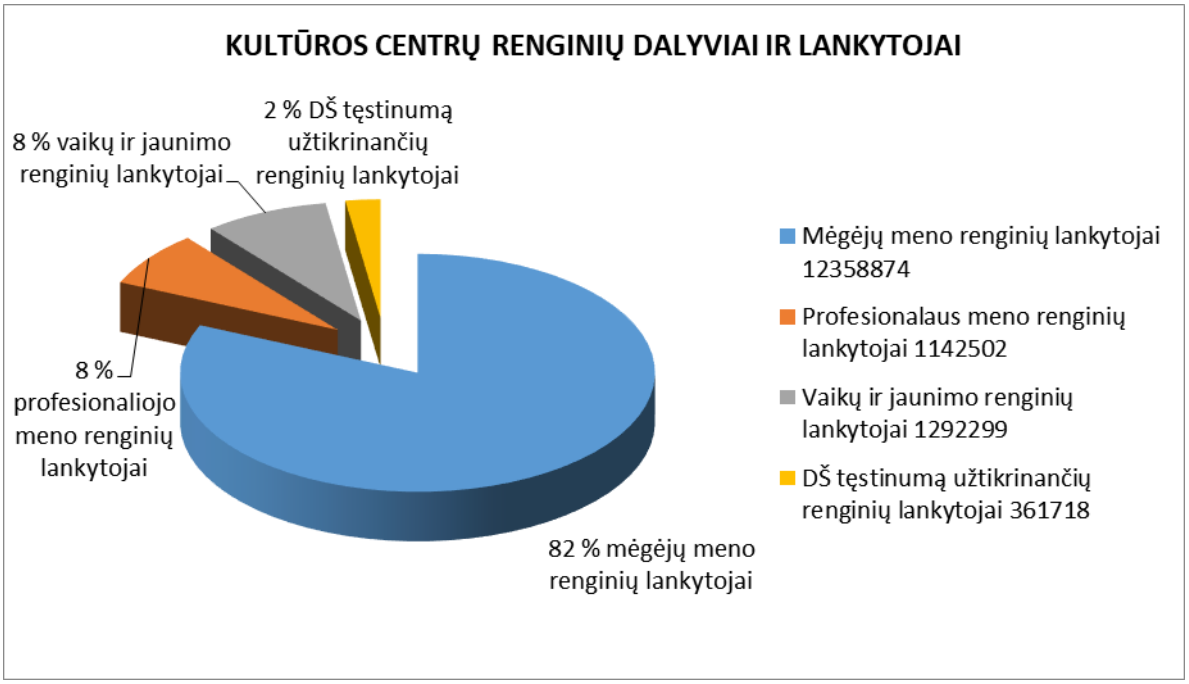

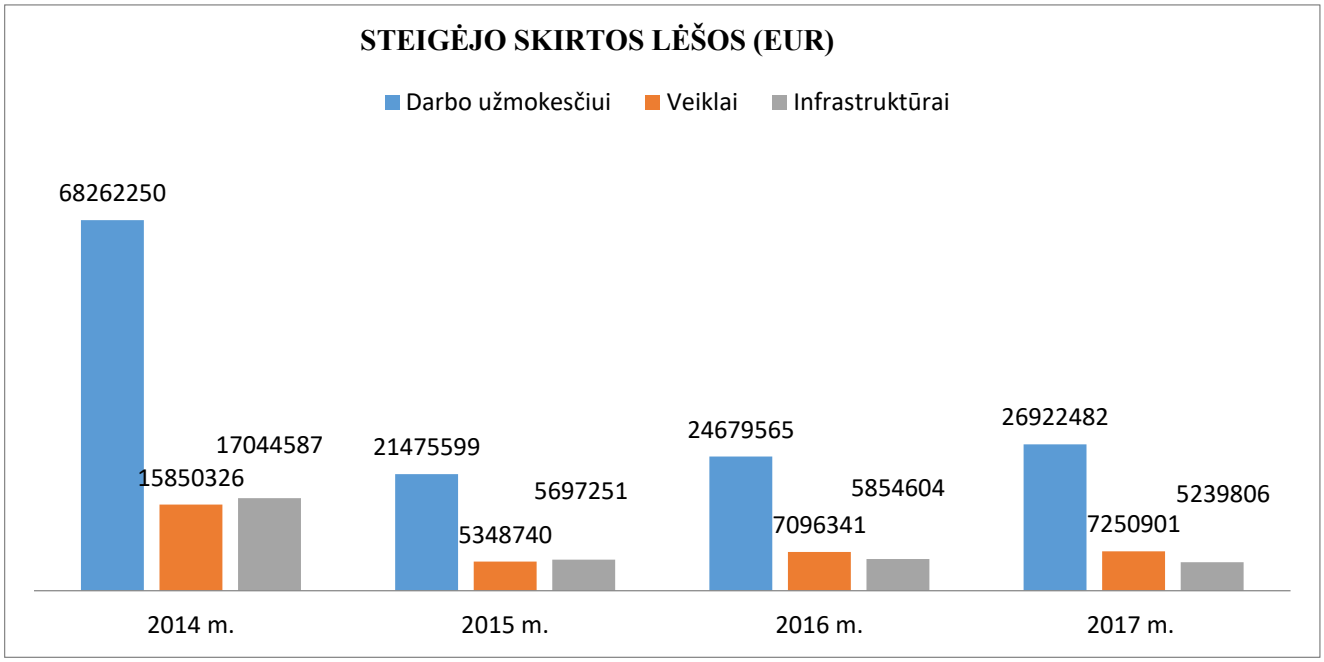

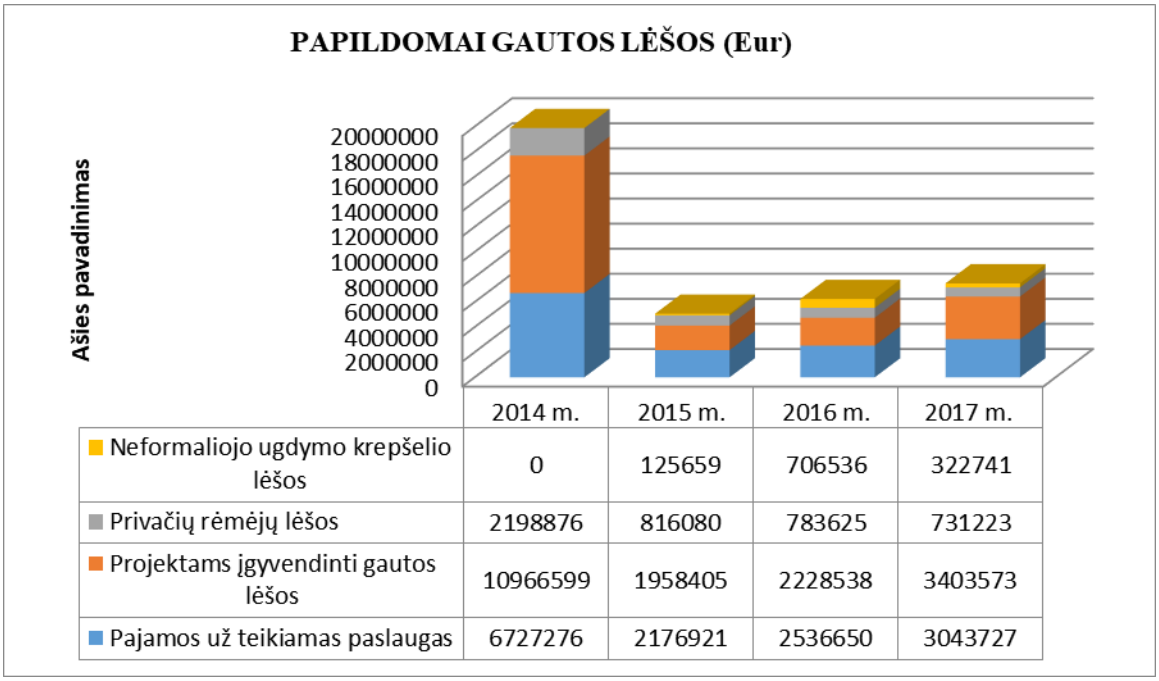
Iš viso surengta 52 365 renginiai, iš jų vaikams ir jaunimui – 9432.

Visų renginių lankytojai ir dalyviai – 12 358 874, iš jų vaikų ir jaunimo renginių lankytojai ir dalyviai – 1 292 299

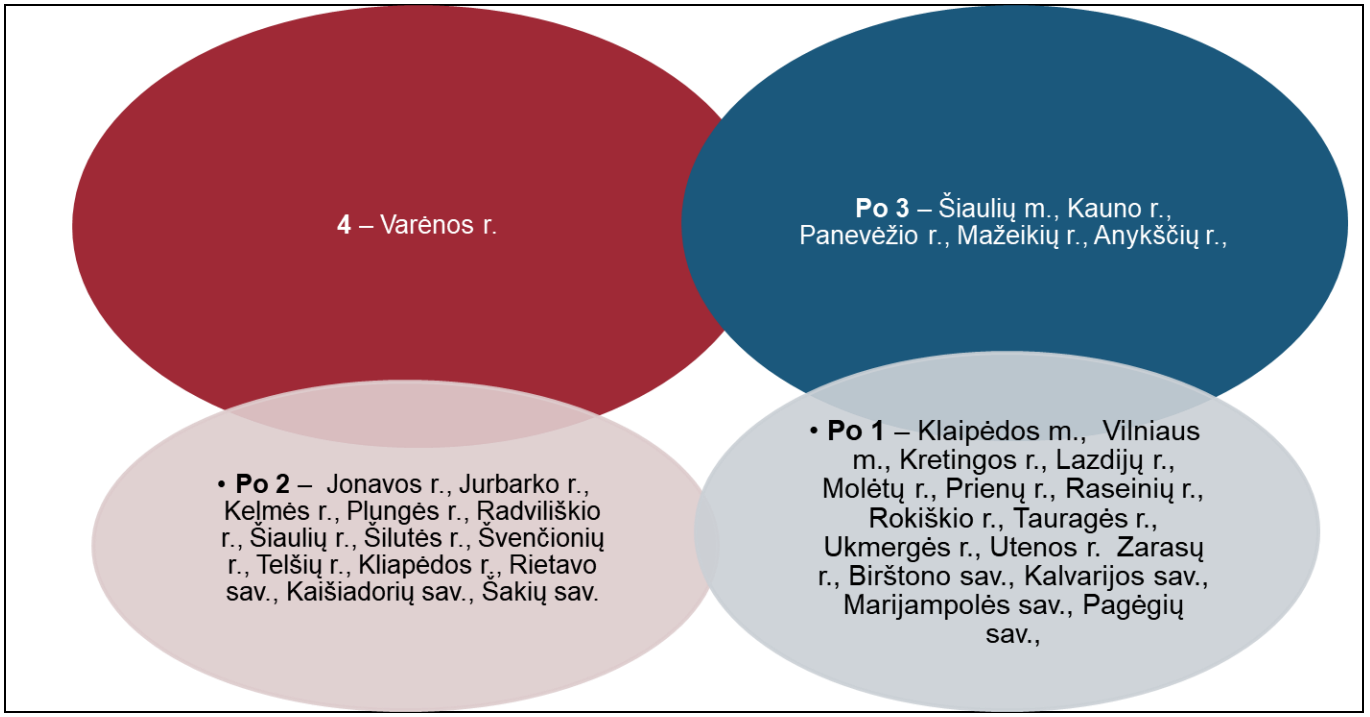

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Neformaliojo ugdymo krepšelio lėšos	0	125659	706536	322741
Privačių rėmėjų lėšos	2198876	816080	783625	731223
Projektams įgyvendinti gautos lėšos	10966599	1958405	2228538	3403573
Pajamos už teikiamas paslaugas	6727276	2176921	2536650	3043727

Reikėtų peržiūrėti kategorijų vertinimo nuostatus, kriterijus. Dabartiniai kultūros centrų kategorijų vertinimo kriterijai netinkami, nes daugiau nei pusė Lietuvos savivaldybių turi po vieną juridinį centrą, o kiti buvę padaliniai priklauso tam vieninteliam juridiniam vienetui – kultūros centrui.

Geriausio metų kultūros centro premijavimas. LR kultūros ministerija kartu su LNKC nuo 2002 m. premijuoja geriausius šalies kultūros centrus trijose kategorijose. Premijų tikslas – skatinti kūrybišką kultūros centrų veiklą, įvertinti geriausius kultūros centrų rezultatus ir darbus. 2018 m. (už 2017 m.) išrinkti trys geriausi kultūros centrai, įteikti diplomai ir premijos: aukščiausia kategorija įvertintas Anykščių kultūros centras, I kategorija – Kaišiadorių kultūros centras, II kategorija – Sintautų kultūros centras (Šakių r.). Surengta 3 renginiai, kuriuose dalyvavo 250 dalyvių. Renginius stebėjo apie 700 žiūrovų. Per 2002–2017 m. premijos įteiktos 61 kultūros centrui iš 35 savivaldybių: 4 – Varėnos r., po 3 – Šiaulių m., Kauno r., Panevėžio r., Mažeikių r., Anykščių r., po 2 – Jonavos r., Jurbarko r., Kelmės r., Klaipėdos r., Plungės r., Radviliškio r., Rietavo sav., Kaišiadorių r., Šakių r., po 1 – Šiaulių r., Šilutės r., Švenčionių r., Telšių r., Klaipėdos m., Vilniaus m., Kretingos r., Lazdijų r., Molėtų r., Prienų r., Raseinių r., Rokiškio r., Tauragės r., Ukmergės r., Utenos r., Zarasų r., Birštono sav., Kalvarijos sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav.

GERIAUSI METŲ KULTŪROS CENTRAI (2002–2017 M.)
PREMIJOS ĮTEIKTOS 61 KULTŪROS CENTRUI IŠ 35 SAVIVALDYBIŲ

Dabartinė regionų kultūros padėtis rodo, kad reikalingi nauji visų kultūros sričių veiklos, jos rezultatų kokybės vertinimo sistemos kriterijai, pagal kuriuos būtų galima reitinguoti kultūros centrus. Kokybiškesnė veikla turi būtų labiau remiama valstybės, o iškelti prioritetai padėtų išvengti kultūros proceso chaotiškumo. Visų administravimo grandžių (žmogiškųjų išteklių, kultūros centrų juridinių statusų, akreditacijos, kultūros darbuotojų atestacijos ir kitų) prioritetų nustatymas ir jų įgyvendinimo mechanizmo tobulinimas padėtų apibrėžti ir suderinti šių grandžių (valstybės, savivaldybių, kultūros įstaigų) funkcijas.

NEMATERIALAUS KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ SĄVADAS

Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadui sudaryti išleista 13 731 Eur. 2018 m. LNKC įsteigtos dvi nematerialaus kultūros paveldo specialistų pareigybės, sudaryta Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado (toliau – Sąvadas) veiklos grupė, parengtas ir įgyvendintas jos veiklos planas, tikslingai panaudotos numatytos lėšos. Sąvado veiklos grupės nariai dirbo Nematerialaus kultūros paveldo (toliau – NKP) apsaugos konvencijos įgyvendinimo periodinės ataskaitos už 2012–2017 m. rengimo darbo grupėje (ataskaita teigiamai įvertinta ir priimta UNESCO NKP apsaugos komiteto), parengė Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado nuostatų naują redakciją, kartu su valstybės informacinių sistemų kūrimo ekspertais tikslino ir su Informacinės visuomenės plėtros komitetu derino Sąvado techninės ir funkcinės specifikacijos dokumentą. Apie Sąvado kūrimo procesus diskutuota su valstybės kultūros politiką formuojančių institucijų atstovais Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje, Seimo kultūros komitete, Etninės kultūros globos taryboje, skaitytos paskaitos Vilniaus universiteto ir Vilniaus dailės akademijos studentams, Lietuvos NKP apsaugos priemonės pristatytos tarptautiniuose NKP renginiuose Lietuvoje ir užsienyje: tarptautinėje kultūros paveldo vasaros mokykloje „Kultūriniai kraštovaizdžiai“ Nidoje, II Kinijos–Centrinės ir Rytų Europos šalių nematerialaus kultūros paveldo ekspertų forume Hongzhou mieste Kinijoje.

2018 m. kovo 9 d. surengtos pirmosios NKP vertybių įrašymo į nacionalinį sąvadą iškilmės. Vertybių įrašymo sertifikatai įteikti dešimčiai paraiškų teikėjų, renginyje dalyvavo apie 500 žmonių, žinia apie įrašytas vertybes paskelbta per Lietuvos radiją ir kitas žiniasklaidos priemones.

Iki 2018 m. pabaigos (per 2017–2018 m.) 38 savivaldybės Sąvadui pateikė 140 pasiūlymų, 70 iš jų pateikta per 2018 m. Išanalizavus pasiūlymus, teiktos rekomendacijos, konsultacijos dėl paraiškų rengimo ir teikimo. Su Sąvado sudarymo procesu susipažino apie 100 tradicinės kultūros specialistų ir bendruomenės atstovų, 2018 m. paraiškas teikti pasiryžo per 20 teikėjų ir vertybių saugotojų iš 18 savivaldybių. Antruoju teikimu LNKC gavo 21 paraišką, jas teikė Akmenės, Biržų, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Mažeikių, Molėtų, Pakruojo, Raseinių, Rokiškio, Šiaulių, Šilutės, Tauragės, Utenos, Vilniaus, Zarasų rajonų ir Vilniaus miesto bei Visagino savivaldybių administracijos, kultūros įstaigos, bendruomenės. Paraiškas svarstė šiuo tikslu sudaryta ekspertų komisija, kuriai priklauso žymūs mūsų šalies kultūros tradicijas tyrinėjantys, saugantys ir plėtojantys asmenys. Sąvado komisijos sprendimu, 6 vertybės įtrauktos, 4 paraiškos atmestos, 11 paraiškų atidėta tikslinti ir papildyti. 2019 m. vasario pradžioje numatytas antrasis komisijos posėdis, po kurio bus skelbiamas galutinis komisijos sprendimas dėl vertybių įtraukimo į Sąvadą.

Visus metus bendrauta su savivaldybių administracijų atstovais, kuruojančiais kultūros sritį, kultūros centrų vadovais, jiems teiktos konsultacijos dėl Sąvado kūrimo savivaldybių ir nacionaliniu lygmeniu. 2018 m. papildytas specialistų, savivaldybėse atsakingų už Sąvado kūrimą, sąrašas. Tokių specialistų Lietuvoje yra 57, tačiau trijose savivaldybėse specialistai vis dar nepaskirti, Kauno m., Rietavo ir Vilkaviškio r. savivaldybės į Sąvado kūrimo veiklą dar neįsitraukė ir nepateikė siūlymų. Surengti trys regioniniai seminarai Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado problemoms spręsti Ukmergėje, Kelmėje ir Prienuose, metinis seminaras Dubingiuose (Molėtų r.). Seminaruose ir mokymuose dalyvavo 155 specialistai.

2018–2019 m. LNKC įgyvendina investicijų projektą „Lietuvos nacionalinio kultūros centro veiklos plėtra: Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado informacinės sistemos sukūrimas ir įdiegimas“ (toliau – Projektas). Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado informacinės sistemos (toliau – Sistema, IS) programavimo ir įdiegimo darbus atlieka viešąjį pirkimo konkursą laimėjusi UAB „Labbis“, techninės priežiūros paslaugas teikia viešąjį pirkimo konkursą laimėjusi UAB „Logas“. Visi projekto plane numatyti darbai 2018 m. atlikti laiku, paslaugos perduotos ir priimtos, už jas atsiskaityta tinkamai. 2018 m. panaudota 140 tūkst. Eur.

2019 m. projekto veiklos bus tęsiamos, planuojama panaudoti 140 tūkst. Eur Sąvado IS komponenčių Sąvado IS administratorių ir naudotojų mokymams, instrukcijoms ir kitai metodinei dokumentacijai parengti, IS testavimui atlikti, Sąvado IS gamybinei aplinkai paruošti, duomenims sukelti, garantinės priežiūros reglamentui parengti, Sąvado IS bandomosios eksploatacijos darbams atlikti. Visus darbus planuojama įvykdyti iki 2019 m. spalio 1 d. Sistema leis teikti vertybių pasiūlymus ir paraiškas tiesiogiai per Sąvado išorės portalą, naudotis kitomis e. paslaugomis, taip pat padės tinkamai, šiuolaikiškai ir saugiai kaupti, sisteminti, saugoti ir pateikti visuomenei duomenis apie vertingiausias gyvuojančias Lietuvos NKP tradicijas, reiškinius, asmenis, jų grupes, kurie tas tradicijas saugo, puoselėja, skleidžia. Sistema leis atlikti paraiškų vertinimą, IS įdiegti įrankiai padės ne tik greičiau ir efektyviau valdyti, atlikti, stebėti ir analizuoti įvairius Sąvado kūrimo procesus, bet ir bendrauti bei bendradarbiauti su paraiškų teikėjais, vertybių saugotojais, taip pat su visuomene, besidominčia nematerialiuoju kultūros paveldu. Sąvado išorės portalas bus šiuolaikiška ir patraukli priemonė viešojoje erdvėje pristatyti Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybes.

KITOS VEIKLOS

K**ultūros paveldo dokumentavimas, saugojimas.** Liaudies kūrybos archyvas rūpinasi etninės kultūros medžiagos rinkimu, tvarkymu, saugojimu, propagavimu, rinkinių, garso ir vaizdo įrašų leidyba. Archyvas kaupiamas nuo 1960 m., daugiausiai sukaupta dainų ir šokių švenčių atributikos bei kino juostų. Intensyviai archyvas pradėtas kaupti 1992 m. Per 2018 m. nufilmuota 20, nufotografuota 17 LNKC organizuojamų renginių. Suskaitmeninta 500 mini DV tipo kasečių, 24 filmuotos vaizdo medžiagos, 10 000 nuotraukų ir 200 aprašų patalpinta į duomenų bazę, 570 aprašų nuskenuota.

LNKC renka medžiagą apie nematerialaus kultūros paveldo reiškinius, rengia ekspedicijas, tvarko ir sistemina sukauptus duomenis. 2018 m. surengtos dvi etnoinstrumentologinės ekspedicijos Joniškio ir Akmenės rajonuose (jos rengiamos nuo 1987 m. kasmet vis kitoje savivaldybėje). Ekspedicijose dalyvavo 10 rinkėjų. Užrašyta 75 pateikėjų, 300 kūrinių. Mažeikių ir Skuodo r.; Panevėžio r. Krekenavos apylinkėse buvo renkama

dainuojamoji, pasakojamoji, vaikų tautosaka, papročiai, tikėjimai, liaudies medicina. Užfiksuota 110 vnt. vaizdo įrašų. Medžiagomis papildytas LNKC archyvas.

Nuo 1995 m. kaupiama vienintelė šalyje Lietuvos folkloro garso publikacijų fonoteka. Sukaupta per 614 garso įrašų – nuo pirmųjų 1968 m. iki pačių naujausių. 2018 m. į fonotekos kolekciją įtraukta 9 įrašai, parengta bibliografinė rodyklė. Atnaujinta folkloro garso publikacijų tekstinė ir vaizdinė informacija LNKC interneto svetainėje.

Garso įrašų studija. 2017 m. pabaigoje atsinaujinusi garso įrašų studija, įsigijus naują įrašymo, montavimo įrangą, priėmus naująsias technologijas išmanantį specialistą, 2018-aisiais dirbo visu pajėgumu. Lietuvos šimtmečio dainų šventei „Vardan tos...“ buvo įrašyti, suredaguoti, paruošti šventei bei viešinimui daugiau nei pusšimtis daugiakanalių įrašų: Šokių dienai – 25, Ansamblių vakarui – 18, pučiamųjų instrumentų koncertui „Vario audra“ – 30.

Taip pat buvo vykdomi ir kiti LNKC planiniai projektai – įgyvendinami garso įrašai tiek išvykose, tiek LNKC garso įrašų studijoje. Garso įrašų studijoje įrašyta, suvesta, parengtas vadinamasis masteris, paruošta ir perduota leidybai 8 CD: „Lietuvių liaudies instrumentinė muzika. Joniškio krašto tradiciniai muzikantai“, „Lietuviška birbynė“, „Atvažiuoja Kalėdos“, „Lietuvių liaudies instrumentinė muzika. Ignalinos krašto tradiciniai muzikantai“, „Lietuvių choro muzikos antologija, VII tomas“, „Druskininkų savivaldybės Vieciūnų folkloro ansamblis“, „Užaugau pas tėvelį“ (Kauno rajono Igakiemio apylinkių dainos), „Griežynė 2018“.

Paruoštos 2018 m. dainų šventės Šokių dienos, Baltijos šalių studentų dainų ir šokių šventės „Gaudeamus“ koncertinės programos. Dalis projektų tebevykdoma 2019 m.: choro „Brevis“ daugiakanalis įrašas CD leidiniui „Lietuvių choro muzikos antologija“, Vilniaus folkloro ansamblio „Nalšia“ daugiakanalis įrašas (12 kūrinių). Atsinaujinusi studija gali teikti aukštos kokybės paslaugas. Studijos privalumas tas, kad didelėje salėje galimi stambių kolektyvų įrašai. 2018 m. vyko ir 2019 m. tęsiami kamerinio orkestro „Kremerata Baltica“ įrašai.

LNKC interneto svetainių atnaujinimas ir priežiūra. Svetainė pritaikyta mobiliesiems įrenginiams ir neįgaliesiams. Įstaigos veikla ir svarbūs mėgėjų meno renginiai Lietuvoje patrauklia forma (tekstinė ir vaizdinė informacija) pristatyti interneto svetainėje. Peržiūrėta ir atnaujinta LNKC skyrių ir poskyrių veikla, teikiamos paslaugos. Elektronine forma pateikiami juridiniai etninės kultūros, mėgėjų meno apsaugos ir sklaidos dokumentai, etninės kultūros ir mėgėjų meno išsaugojimo bei plėtros programos. Svetainės informacija dalinai pristatoma ir anglų kalba. Nuolat pildomos ir atnaujinamos kitos LNKC prižiūrimos interneto svetainės „Dainusvente.lt“, „Savadas.lnkc.lt“, „Baltica.lnkc.lt“, kultūros reiškiniai ir įstaigos veikla viešinama socialiniuose tinkluose „Facebook“, „Youtube“. Dainų šventės svetainėje skelbiama visa informacija, repertuaras, natos, apžiūrų grafikai, leidiniai, dalyvių krūvių lentelės ir kita su Dainų švente susijusi informacija.

TEISĖS AKTŲ RENGIMAS

Parengti ir patvirtinti šie dokumentai:

1. 2018 m. Lietuvos šimtmečio dainų šventės dalyvių vežimo autobusais į šventę ir atgal bei vežiojimo po Vilnių transporto lėšų kompensavimo skaičiavimo tvarka;
2. LNKC nuomojamų negyvenamos paskirties patalpų nuompinigių skaičiavimo taisyklės, Lietuvos nacionalinio kultūros centro nuomojamų negyvenamos paskirties patalpų aptarnavimo išlaidų skaičiavimo už vieną valandą taisyklės;
3. Kultūros ir pramogų paslaugų teikimo taisyklės;
4. Lietuvos nacionalinio kultūros centro asmens duomenų apsaugos politika, Lietuvos nacionalinio kultūros centro darbuotojų asmens duomenų saugojimo politika;
5. Tautinių kostiumų bei muzikos instrumentų skyrimo mėgėjų meno kolektyvams tvarkos projektas.

Tvarkos projektas turi būti svarstomas drauge su mėgėjų meno kolektyvų aprūpinimo tautiniais kostiumais bei muzikos instrumentais modelio pakeitimu. Šiais ir kitais klausimais LNKC inicijavo svarstymus Kultūros ministerijoje. Surengti pasitarimai (dalyvavo viceministras Renaldas Augustinavičius, ministerijos kancleris

Laimonas Ubavičius, vyresnioji patarėja Veronika Virganavičiūtė, specialistai, teisininkai), nutarta sudaryti darbo grupę esamiems klausimams spręsti.

FINANSAI

2018 m. gautos lėšos:
Pagal programą „Meno kūrybos plėtra, kūrybinio potencialo stiprinimas, kultūros žinomumo didinimas“ – 1794 Eur;
Pagal programą „Informacijos išteklių visuomenei plėtra, istorinės atminties, tradicijų, kultūros paveldo apsauga ir aktualizavimas“:
1) LNKC veiklos finansavimas – 770 000 Eur,
2) Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programos lėšos – 470 000 Eur,
3) 2018 m. dainų šventė – 2 900 000 Eur;
Pagal programą „Kultūros valdymas, procesų stebėsena, infrastruktūros modernizavimas“ (sąvadas) – 140 000 Eur;
Švietimo ir mokslo ministerijos skirtos lėšos – 242 900 Eur;
Lietuvos kultūros tarybos skirtos lėšos – 34 700 Eur;
Kitos pajamos – 1589,91 Eur;
Pajamų įmokos (specialiosios lėšos) – 606 051,30 Eur;
Rėmėjų lėšos – 40 300 Eur;
Iš viso gauta 5 207 335,21 Eur.

2018 m. panaudotos lėšos:
Pagal programą „Meno kūrybos plėtra, kūrybinio potencialo stiprinimas, kultūros žinomumo didinimas“ – 1794 Eur;
Pagal programą „Informacijos išteklių visuomenei plėtra, istorinės atminties, tradicijų, kultūros paveldo apsauga ir aktualizavimas“:
1) LNKC veiklos finansavimas – 769 996 Eur,
2) Dainų švenčių tradicijos tęstinumo programos lėšos – 469 913,74 Eur,
3) 2018 m. dainų šventė – 2 900 000 Eur;
Pagal programą „Kultūros valdymas, procesų stebėsena, infrastruktūros modernizavimas“ (sąvadas) – 140 000 Eur;
Švietimo ir mokslo ministerijos skirtos lėšos – 236 143,20 Eur;
Lietuvos kultūros tarybos skirtos lėšos – 34 700 Eur;
Visos lėšos panaudotos pagal sąmatas.

Lietuvos kultūros tarybos finansavimas – 34 700 Eur, iš jų tęstiniams prioritetiniams mėgėjų meno renginiams, kuriuos organizavo LNKC, skirta 25 700 Eur, žurnalo „Liaudies kultūra“ leidybai – 9000 Eur.

Rėmėjų lėšos. Likutis metų pradžioje buvo 23 063,41 Eur, gauta 40 300 Eur, išleista 28 130,11 Eur, likutis metų pabaigoje – 35 233,30 Eur. Rėmėjų lėšos panaudotos: 21 561,20 Eur darbo užmokesčiui ir darbdavio „Sodros“ mokesčiams, 2683 Eur vaizdo klipo gamybai, 1873,08 Eur ūkiniam inventoriui (plastiko paveikslai), 300 Eur premijos dalis „Aukso vainiko“ laureatui, 326,70 Eur DVD „Skambėkite, kanklės“ leidybai, 1686,13 Eur koordinavimo ir Dainų šventės dalyvių jungtinio pučiamųjų instrumentų orkestro sustatymo paslaugoms apmokėti.

Kitos pajamas. likutis 2018 m. pradžioje buvo 18 830,92 Eur, gauta 1589,91 Eur, išleista 4727,34 Eur, likutis 2018 m. pabaigoje – 15 693,49 Eur. Kitos pajamos panaudotos: teisinėms konsultacijoms – 3178,67 Eur, kompiuteriui įsigyti – 911,68 Eur, įstaigos automobilių draudimui – 291,69 Eur, kitoms smulkioms išlaidoms padengti.

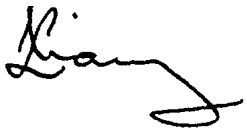
Faktinės pajamų įmokos (specialiosios lėšos) į biudžetą sudaro 606 051,30 Eur (2017 m. likutis 4515,48 Eur). Iš viso faktinės pajamų įmokos sudarė 610 566,78 Eur, išleista 149 688,38 Eur, liko 460 878,40 Eur. Faktinės įmokos panaudotos: remontui – 23 900,55 Eur, darbo užmokesčiui ir darbdavio „Sodros“ mokesčiams – 47 407,33 Eur, teisinėms konsultacijoms – 13 228,93 Eur, komisiniam mokesčiui už bilietų platinimą – 10 475,03 Eur, Dainų šventės reikmėms – 41 855,65 Eur, kitoms išlaidoms padengti.

Iš viso Lietuvos nacionalinis kultūros centras panaudojo 4 735 092,77 Eur.

KOMANDIRUOTĖS

Per 2018 m. surengtos 271 planinė išvyka: 131 teorinis, praktinis užsiėmimai, dalyvavimas komisijose, konsultacijos, darbas su meno kolektyvais, jų vadovais ir kitais kultūros darbuotojais, 52 kelionės, susijusios su organizaciniais darbais, 25 filmavimai ir etninės medžiagos rinkimo išvykos. Komandiruotėse praleista 479 dienos, iš jų – 63 vairuotojų komandiruotės.

Išanalizavus 2018 m. darbuotojų individualių planų ataskaitas nustatyta, kad specialistai dirbo atsakingai, intensyviai ir produktyviai. Be šioje ataskaitoje išvardytos veiklos, LNKC darbuotojai prisidėjo prie daugumos šalies švenčių, festivalių, konkursų, parodų ir kitų renginių organizavimo, dalyvavo centro, Kultūros ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos Respublikos Seimo komisijų, tarybų veiklose.

Direktorius Saulius Liausa

Inga Kriščiūnienė, LNKC direktoriaus pavaduotoja, tel. (8 5) 261 2594